

Tiai Kuyei Zãa

Yaasei tiau

¹ Si tiau ihẽ ñ kò asii ña iyi Jesu Kirisi í nya gbugbãa *. Ilaađi í naa kpãa ku nyisi woo ce icεε ña mii ña iyi á na ku ce bii í kãosi. Nò Kirisi í be sim amaleka wa, amu Zãa woo ce icεε, ku ba n mà mii ñau. ² Hai ide iyi Ilaađ í fò hee ku bò si sεeda iyi Jesu Kirisi í je fei, mii iyi ñ ye fei ñ wa n je sεedaε. ³ Inε iyi wa cio idei waliuu ihẽ do inε ña iyi à waa gbɔɔ nò à waa jirimae, ilu inɔ didɔ ñai domi awaatuu í maai wa.

Zãa í ce igbe mεεjei inεi Jesu ña fɔɔ

⁴⁻⁵ Amui Zãa, ñ ce ñe fɔɔ, inε igbe mεεjei inεi Jesu ña iyi ì wa ilei Azii.

Ilaađ, ññu iyi í wεε, iyi í tako í wεε wo, nò wa naa, ku mu ññe didɔ do laakai ku sũ, ññu do Jesu Kirisi do hunde mεεje ña iyi à wa si wajui kitai bommaε. Jesu Kirisiu ññui í je woo je sεeda ilu naane, do inε sinte iyi í ji hai si bale, nò í je amanlui amanlu ña.

Í bi wa nò í faaba wa hai si dulum du wa do ñjεε. ⁶ Nò í tɔtɔ wa í je ilaalu nwa, í ce wa woo weei Ilaađ baasε. Amboe do gbugbã ku je tεε hee do ajɔ fei. Ami. ⁷ Wee, wa naa si kudui iji.

Nò ijui inε fei á yɔɔ,
Baa inε ña iyi à gũu à kpaα.
Dimi ikā ikāi andunya fei
Á kpata na iriε.

---

* **1:1** Jesu Kirisi í nya gbugbãa yaasei ideu ihẽ á yòkò ku je má “si gāmei ññu takae”.

Βεεβει á ce. Ami.

⁸ Aã Lafëε, ilu gbugbã fei,
Nηu iyi í wεε, iyi í tako í wεε wo,
Nɔ nηui wa naa í ni,
Amui ñ je sinte do iri ku kpa.

Zāa í yε Kirisi si kuyε

⁹ Amui Zāa, kpaasi nηε. Anu akã iyi ñ ne do Jesui í jò ñ ne ikpë si ijuukpã iyi inε mɔ ì waa ye ηa, do si bommai Ilaaã, do si temua. À bɔ̀m gungum gɔ iyi à ya kpe Patimɔsi na idei Ilaaã do seɛdai Jesu iyi ñ wa n je. ¹⁰ Si ajɔ amaazuma gɔ Hundei Ilaaã í naa sim, nɔ ñ gbɔ imu nla nla gɔ do anyim bei ti kãakãakɪ ¹¹ í ni, kɔ iyi ì waa ye si tia, nɔ i samba tiau bi inei igbe mεεjei Jesu ηa iyi à wa si ilui Efεezu, do Simiinu, do Pεεgamu, do Tiatii, do Saadi, do Filadεefi, do Laodisee.

¹² Iyi ñ sinda ñ cɔ inε iyi wa bam ide ku fɔu ηɔi ñ ye bi ku lesi fitilai wura mεεje. ¹³ Nɔ ñ ye inε gɔ í jɔ Amai Amanε wa leekɪ si aninii bi ku lesi fitila ηau. Wa dasi ibɔ sisɔ nɔ wa dɪ santikii wura si gãgãε. ¹⁴ Iriε do ntoi iriε ηa fei í fũuta pai pai bei iwu, nɔ ijue í ye bei amei ina. ¹⁵ Isεε wa daana bei isɔ danya iyi à yɔ si ina à wiε, nɔ imuε í jɔ ibai inyii tenku. ¹⁶ Wa mu andaiya mεεje si awɔ nηεε, nɔ taakuba ilu andε didɔ minji wa fita hai si gεlεε nɔ wajuε wa daana bei nunui dasã. ¹⁷ Iyi ñ yɔɔ, ñ cuku si isεε bei iku. Nɔ í lesim awɔ nηεε í ni, maã ce njo, amui ñ je sinte do iri ku kpa. ¹⁸ Amui ñ je ilu hunde. Ñ tako ñ ku wo amma nsei ñ wεε hee do ajɔ fei. Ñ ne yiiko si antai iku nɔ ñ wa n mu kileei bi ku wai iku ηa. ¹⁹ Na nηu, kɔ iyi ì ye do iyi wa ce nsei do iyi á na ku ce si anyiε. ²⁰ Andaiya mεεje ηa iyi ì ye si awɔ nηem

nəu do bi ku lesi fitilai wura mēeje ηau yaasei aηa fei wee. Andaiya mēeje ηau i à jε amaleka † mēeje ηa iyi à waa mu igbe ηau nə bi ku lesi fitila mēeje ηau, akā fei igbe akāi.

2

Ide iyi à sō inei Jesu ηa iyi à wa Efεezu

¹ Kirisi í sōm í ni, kəa amalekai igbei inem ηa iyi í wa Efεezu. Kəaa i ni, inε iyi wa mu andaiya mēeje si awə njeε, nə wa ne si aninii bi ku lesi fitilai wura mēeje ηau í ni, ² n̄ mà kuce nηε do icε nηε do temua iyi ì ne ηa. N̄ mà iyi i kaa yəkə i temua do inε laalə ηa. Nə ì cə laakai inε ηa iyi à waa kpe ara nηa woo bε amma a kù jε woo bε ηa, nə ì nyisi iyi woo sə ibo ηai. ³ Ì waa temua ηa, nə ì ye ijuukpā na irim ηa, i kù nə i kù gbεeji ηa. ⁴ Amma iyi n̄ ye si ηe wee, i kù bim bei tako má ηa. ⁵ Na nηu, i ye gigi hai hee bii ì cuku wa ηa, nə i kpaasi idə i ce bei ì sintiò wa ηa. Bii i kù kpaasi idə ηa, an na n so bi ku lesi fitila nηε hai si agbεε. ⁶ Do nηu fei, ì ne mii akā iyi í s̄ia ηa. Ì cé kookoosui inei Nikolaiti ηa bei amu takam n̄ cóo.

⁷ Inε iyi í ne it̄i, ku sot̄i ku gbə mii iyi Hundei Ilaaḏ wa sō igbei inei Jesu ηa fei.

Inε iyi í jε igū, an jḏ ku jε isoi j̄ii ndii kuwεε iyi í wa lelei Aḏ.

Ide iyi à sō inei Jesu ηa iyi à wa Simiinu

⁸ Kirisi í ni má, kəa amalekai igbei inem ηa iyi í wa Simiinu. Kəaa i ni, inε iyi í jε sinte do iri ku kpa, iyi í tako í ku wo nə í dede má si kuwεε í ni, ⁹ n̄ mà ijuukpā nηε, nə n̄ mà are ku jε nηε. Do nηu fei, ì

† **1:20** amaleka Yaasei amalekau woo bei.

je ilu amani ŋa. Ine ŋa iyi à waa kpe ara nŋa Zuifu amma a kù je Juifu ŋa, ñ mà laalɔ iyi à ya maa ma ŋe. Ine ŋau inei igbei Seetam ŋai à je. ¹⁰ I maà ce njo na ijuukpā iyi wa naa si ŋe. Seetam á jò a dasi ine gɔ nŋe ŋa piisɔɔ ku cɔ laakai nŋe. Aa ye wahala hee ajɔ mɛɛwa ŋa. Amma i jò i leekɪ dim dim hee i koo i kuò ŋa. Bii ì ce beɛbe ŋa an mu nŋe kuwɛɛ ku je riba nŋe.

¹¹ Ine iyi í ne itɪ, ku soɪ ku gbɔ mii iyi Hundei Ilaaɔ wa sɔ igbei inei Jesu ŋa fei.

Ine iyi í je igũ, iku minjisiau kaa ceaa nkāma.

Ide iyi à sɔ inei Jesu ŋa iyi à wa Pɛɛgamu

¹² Kirisi í ni ma, kɔa amalekai igbei inem ŋa iyi í wa Pɛɛgamu. Kɔaa i ni, ine iyi wa mu taakuba ilu ande didɔ minjiu í ni, ¹³ ñ mà bii ì wa ŋa, Seetam nii wa je bommae do gbugbã. Do nŋu fei, ì waa jirima irim ŋa, nɔ i kù fūsi naane iyi ì dasim awɔ ŋa, baa waati iyi à kpa Antipasi, ilu naane woo je sɛɛdam bi tu ŋe bi ku wai Seetam be. ¹⁴ Amma mii iyi ñ ye si ŋe wee. Ine gɔ ŋa à wa si inɔ nŋe iyi à waa too si ikɔi Balamu. Balamu í tako í sɔ Balaki bei á ce ku dasi inei Izireli ŋa kurara ku ba a ŋɔ inŋa iyi à ceàò iwɛ ŋa kuwee, nɔ a sūò abo kaafe ŋa. ¹⁵ Beɛbe mɔi, ine gɔ ŋa à wa inɔ nŋe iyi à waa too si ikɔi inei Nikolaiti ŋa. ¹⁶ Na nŋu, i kpaasi idɔ ŋa. Bii kù je beɛbe, an naa si ŋe bii í kɔɔsi nɔ n ce igũ do ine ŋau do taakuba iyi wa fita hai si gelem.

¹⁷ Ine iyi í ne itɪ, ku soɪ ku gbɔ mii iyi Hundei Ilaaɔ wa sɔ igbei inei Jesu ŋa fei.

Ine iyi í je igũ, nŋui an mua mana iyi wa manji wo. Nɔ n muaa kuta fūfū si bii à kɔ iri titɔɛ iyi ine gɔ kù mà bii kù je nŋu iyi ñ mua.

Ide iyi à sǎ inei Jesu ŋa iyi à wa Tiatii

¹⁸ Kirisi í ni má, kǎa amalekai igbei inem ŋa iyi í wa Tiatii. Kǎa i ni, Amaí Ilaaǎ iyi ijue í ye bei amei ina, nǎ isee wa daana bei isǎ danya iyi à yǎ si ina à wíe í ni, ¹⁹ ñ mà kuce nŋe. Nǎ ñ mà kubi nŋe, do naane ku dasi nŋe, do ice jiiida nŋe, do temua nŋe. Ñ mà iyi icei nsei nŋe í re ti tako. ²⁰ Amma mii iyi ñ ye si ŋe wee. Ì waa temuaò abo iyi à ya kpe Zezabeli ŋa, nŋu iyi wa kpe arae walii, nǎ ì jò wa wa inyii itli woo ce icem ŋa do ikǎe ku ba a ya maa sũò abo kaafe ŋa nǎ a ya maa ŋǎ inŋa iyi à ceaò iwě ŋa kuwee. ²¹ Ñ muaa waati ku kpaasi idǎe, amma kù bi ku jò kuce laalǎe. ²² Na ŋǎi í ce an jò ku sũò bǎǎ. Inemǎkǎ ŋa mǎ iyi à ya maa ce sakara do nŋu, an dasi ŋa ijuukpǎ nla nla, bii kù je à kpaasi idǎ à jò kuce laalǎ ŋa. ²³ Si anyie an kpa amaε ŋa. Waati beebe igbei inei Jesu ŋa fei aa mà iyi ñ mà idǎi ine ŋa do lasabu ŋa. An sǎa ine fei si bei kookoosue í to.

²⁴ Amma inŋe iyi ì gbe si ilui Tiatii, inŋe iyi i ù too si ikǎ laalǎu ŋa nǎ i kù mà mii iyi ine gǎ ŋa à ya kpe asii nlai Seetam, ñ wa n sǎ ŋe, n kaa n kǎ nŋe aso gǎ má.

²⁵ Amma iyi ì ne ŋa, i muu dim dim ŋa hee n koo n toò wa.

²⁶⁻²⁷ Ine iyi wa ce iyi ñ bi hee í jeò igũ hee kǎǎ, nŋui an mua yiiko iyi amu takam n gba hai bi Baam. An muaa yikou si antai dimi fei ku maa gbǎ ŋa do goloi isǎ ku cǎ ŋa ku lege ŋa bei caka. ²⁸ Nǎ an muaa andaiyai ameejuuma.

²⁹ Ine iyi í ne ití, ku sotí ku gbǎ mii iyi Hundei Ilaaǎ wa sǎ igbei inei Jesu ŋa fei.

3

Ide iyi à sǎ inɛi Jesu ŋa iyi à wa Saadi

¹ Kirisi í ni mǎ, kǎa amalekai igbei inem ŋa iyi í wa Saadi. Kǎa i ni, inɛ iyi í nɛ hunde mɛɛjei Ilaaǎ ŋau do andaiya mɛɛje ŋau í ni, ñ mà kuce nɛɛ. Ñ mà iyi à waa fǎ à ni ì jɛ ilu hunde ŋa baa do iyi ì jɛ iku ŋa.

² I jǐ hai si iri njoò ŋa nǎ i leekǐ si kuwɛɛ keeke iyi í gbe nɛɛ ku ba i maà ku mam mam ŋa, domi ñ yɛ kookoosu nɛɛ kù jɛ dee dee bi Ilaaǎ. ³ Na nɛɛ, i ye gigii mii iyi à kǎ nɛɛ si do bei ì gbǎ ŋa. I jirimɛ ŋa nǎ i kpaasi idǎ nɛɛ. Bii i kù jǐ hai si iri njoò ŋa, an na n ba ŋe bei ile. I kaa mà waati iyi an naa si ŋe. ⁴ Do nɛɛ fei, inɛ gǎ ŋa à wa inǎ nɛɛ iyi a kù dasi ara nɛɛ riisi, aŋai aa toom nǎ a maa dasi nyau fǔfǔ, domi aŋai à jǎð.

⁵ Inɛ iyi í jɛ igǔ, nɛɛɛ á dasi jaaɛ fǔfǔ bɛɛbɛ. N kaa n kpa iriɛ si tiai kuwɛɛ pai. Si bantuma an jɛsi si wajui Baam do amalekaɛ ŋa iyi inem nii.

⁶ Inɛ iyi í nɛ itǐ, ku soǐ ku gbǎ mii iyi Hundei Ilaaǎ wa sǎ igbei inɛi Jesu ŋa fei.

Ide iyi à sǎ inɛi Jesu ŋa iyi à wa Filadɛɛfi

⁷ Kirisi í ni mǎ, kǎa amalekai igbei inem ŋa iyi í wa Filadɛɛfi. Kǎa i ni, inɛ iyi í jɛ inɛ kumá do ilu ntǎ, iyi wa mu kileei ilaalu Davidi, nɛɛɛ iyi bii í cǔu, inɛ gǎ kaa cǐmboɛ, bii í nǎ í cǐmboɛ, inɛ gǎ kaa cǔu, nɛɛɛ í ni, ⁸ ñ mà kuce nɛɛ. Ñ mà iyi gbugbǎ nɛɛ kù la. Do nɛɛ fei, ì jirima idem nǎ i kù kǎsi irim ŋa. Nɛɛɛ í jǎ ñ cǐ nɛɛ gambo iyi inɛ gǎ kaa yǎkǎ ku cǐmbo. ⁹ Wee an da nɛɛ inɛi igbei Seetam ŋa si awǎ, inɛ ŋa iyi à waa kpe ara nɛɛ Zuifu amma a kù jɛ Zuifu ŋa, iboi à waa sǎ. An jǎ a na bi tu ŋe a naa a gule si waju nɛɛ.

Aṅa fei aa mà iyi ò bi ɲε. ¹⁰ Ñ ni i temua ɲa, nɔ i jirima idem nɔu ɲa. Na ɲɔi í jò amu mɔ an degbe ɲε si waatii wahala iyi wa naa si andunya fei ku na ku cɔ laakaii inε ɲa. ¹¹ An nyi wa, kaa kpe. Iyi ò nε ɲa, i muu dim dim ɲa ku ba inε gɔ ku maà na ku gba ribai igũ ku je nɲε.

¹² Inε iyi í je igũ, an jò ku je sɔbe si kpasɛi Ilaaɔ, kaa fita má. An kɔ irii Ilaaɔ siε do irii iluε iyi í je Zeruzalemu titɔ iyi Ilaaɔ á jò ku kita wa hai lele. Nɔ n kɔ iri titɔm siε.

¹³ Inε iyi í nε ití, ku sotí ku gbɔ mii iyi Hundei Ilaaɔ wa sɔ igbei inei Jesu ɲa fei.

Ide iyi à sɔ inei Jesu ɲa iyi à wa Laodisee

¹⁴ Kirisi í ni má, kɔa amalekai igbei inεm ɲa iyi í wa Laodisee. Kɔaa i ni, inε iyi à ya kpe Ami, woo je sɛɛda ilu naane iyi í je ntɔu, nɲu iyi í je icui mii iyi Ilaaɔ í taka fei í ni, ¹⁵ ò mà kuce nɲε. Ñ mà iyi i kù tũ ɲa, i kù nɔ i kù gbãa ɲa. Ñ bi wo i tũ ɲa walakɔ i gbãa ɲa. ¹⁶ Amma si na iyi í jò ò je wɔwɔwɔ ɲa, an kpɔ ɲε wai hai si gelem. ¹⁷ Ì ya fɔ i ni ɲa ò je ilu fia ɲa, ò ba amani ɲa, nɔ i kù waa ce arei ngɔgɔ ɲa. Amma ò wa n sɔ ɲε iyi idɔ nɲε wa ce bɔɔ, ò je ilu araare ɲa, do ilu are do fεεju do basí ɲa. ¹⁸ Na ɲɔi í ce ò wa n mu nɲε bisi, i jò i ra wura iyi à yɔ si ina à wiε bi tom ɲa ku ba i je ilu amani do ntɔ ɲa. Nɔ i ra nyau fũfũ i biidɔ anyii ara nɲε ɲa ku ba i maà maa nε bũmbũm ɲa nɔ anyɔ ku maà maa mu ɲε. Nɔ i ra iwɔi iju i dasi iju nɲε ku ba i ye ilu ɲa. ¹⁹ Inε ɲa iyi ò bi fei, ò ya n kpã ɲa iju nɔ n nyisi ɲa kpãa. Na nɲu, i hanya i kpaasi idɔ ɲa. ²⁰ Wee ò wa n leekí andei ile, nɔ ò wa n cã gambo. Inε iyi í gbɔ imum nɔ í cɛim, an lɔ bi tεε, nɔ n baa ku je, nɔ awaò ka je aju.

²¹ Ine iyi í je igũ, lafēei an jò ku bam ku buba si kitāi bommam, si bei amu mō ñ je igũ nō ñ buba do Baam si kitāi bommaε. ²² Ine iyi í ne ití, ku sotí ku gbō mii iyi Hundei Ilaaḏ wa sḥ igbei inei Jesu ḡa fei.

4

Ilaaḏ ku tḥ lele

¹ Si anyii nḡu be, si kuyε ñ ye gambo gḥ í cī lelei Aḥ.

Ine iyi í tako í bam ide ku fḥ wo, nḡu iyi imue í ye bei ti kāakāakī, í bam ide ku fḥ má í ni, gũ wa ihē n nyisie mii iyi á na ku naa si anyie. ² Gbakā Hundei Ilaaḏ í so í neem. Nḥ lelei Aḥ be ñ ye kitāi bomma gḥ, ine gḥ wa buba si. ³ Ine iyi wa buba beu wa daanaí bei kuta ku ne fia gḥ ḡa iyi à ya kpe zasipu do saaduani. Nḡoi Aḥ í sũ í kaako kitāu nḥ wa daana bei emerodu. ⁴ Nḥ ñ ye kitāi bomma kḥnfia do mee í kaako kitāi bommau. Nḥ ine ngbo kḥnfia do mee wa buba si antai kitā ḡau, à dasi nyau fūfū do fulai wura. ⁵ Nḡoi hai si kitāi bommau kuḡoi ijī wa fita, do anu ku dḥ, do kulai ijī. Fitila meeje iyi wa má í wa si wajui kitāi bommau. Anḡai à je hunde meejei Ilaaḏu. ⁶ Si wajui kitāu dimii tenku gḥ í wa be, wa daana bei digi.

Mii ilu hunde mee gḥ ḡa à kaako kitāi bommau cinga do cingae, à ne iju bii fei anyiḥ waju. ⁷ Mii ilu hunde santeu í yei bei muusu nla, minjisiau mḥ í yei bei ama kete, meetasiau wajuε í yei bei wajui amane, nḥ meesiau í yei bei kungbā iyi wa fo. ⁸ Ilu hunde mee ḡau à ne ikpa meefa meefa, nḥ à ne iju bii fei inḥ do waduude. À ya maa kḥ iri waati kāma fei aleḥ daakḥ a maa ni,
Kumá, Kumá, Kumá,

Bεεbei Aō Lafēε ilu gbugbā fei í je,
 Nηu iyi í tako í wεε wo, nō í wεε baa nsei, nō wa naa.
 9 Ilu hunde ηau à waa kō iri à waa saabu ine iyi wa
 buba si antai kitāi bommau, nō à waa fō idei amboeε
 do bεεεε, ηηu iyi í wεε do ajo fei. 10 Waati iyi à
 waa kō iri bεεbe fei ine ngbo kōnfia do mεε ηau à ya
 seεbataa a maa tōεi. Nō à ya bō fula ηηa ηai a jilō si
 wajui kitāi bommau a maa ni,
 11 Awō Ilaaō, Lafēε nwa,
 Awōi ì to i ne amboe do bεεεε do gbugbā,
 Domi awōi ì taka mii fei.
 Si idōbiei ì taka ηa nō à wεε.

5

Tia do Angudā

1 Nōi n̄ ye ine iyi wa buba si kitāi bommau wa mu
 tia gō iyi à ka si awō njeε. À kō tiau anyiō waju, nō à
 c̄imboε do seεda mεεje. 2 Nō n̄ ye amaleka ilu gbugbā
 gō, í là do gbugbā í ni, yooi í to ku ga seεda ηau ihē,
 nō ku fū tiau. 3 Nō ine gō kù wεε iyi í wa lele walakō
 ile walakō lelei ile iyi á yōkō ku c̄i tiau ku cō inōε. 4 N̄
 kpata ntō ntō si na iyi í jō ine gō kù wεε iyi í to ku c̄i
 tiau ku cō inōε. 5 Nōi ine akāi ine ngbo ηau í sōm í ni,
 maā kpata. Muusu nla iyi í fita hai si dimii Zuda, iyi
 í je tōkui Davidiu í je igū, á yōkō ku ga seεda mεεje
 ηau nō ku fū tiau.

6 Iyi n̄ cō ikpa bi kitāi bommau nō n̄ ye Angudā iyi
 à ceō kuwee wo wa leek̄i anini be, nō ilu hunde mεε
 do ine ngbo ηau à kaakoε. Angudāu, í ne ngo mεεje
 do iju mεεje iyi í je hunde mεεjei Ilaaō ηa iyi í be si
 andunya fei. 7 Angudāu í bō bi ine iyi wa buba si
 antai kitāu, nō í gba tiau hai si awō njeε. 8 Iyi à naa

tiau, ηοi ilu hunde mεε ηau do ine ngbo kαnfia do mεε ηau à σεεbata si wajuε. Aηa fei à ne mαoλo do kαofui wura ηa si bii tulare í wa. Tulareui í je kutαoi inei Ilaaō ηa. ⁹ Nα à kō iri titō gα à waa ni,

Awai ì to i gba tiau

Nα i ga σεεδα ηau,

Domì à kpaε wo.

Nα do ηjei ì raa Ilaaō amane ηa

Hai si dimi fei, do fee ikā ikā fei,

Do ilε fei.

¹⁰ Ì tαtα ηa ì je ilaalu nηa,

Ì ce ηa woo weei Ilaaō Lafēε nwa,

Nα aa je bomma si andunyau.

¹¹ Iyi ñ cα ilu má nα ñ gbα anui amaleka nkpa gα ηa, kukpa nηa í to dubu nkpa nkpa. À kaako kitāi bommau do ilu hunde ηau do ine ngbo ηau. ¹² À dō anu à waa ni,

Angudā iyi à ceò kuweeu wo í to ku ba yiiko,

Do amani, do kumà, do gbugbā,

Do bεεε, do amboe, do saabu.

¹³ Nα ñ gbα mii ilu hunde ηa fei iyi à wa lele do ilε, do si lεlεi ilε, do si inα inyi, andi ilu hunde iyi í wa si andunya fei, à dō anu à waa ni,

Inε iyi wa buba si kitāi bommau

Do Angudāu,

Saabu, do bεεε, do amboe,

Do gbugbā ku je tu ηa hee do aja fei.

¹⁴ Nα ilu hunde mεε ηau à je à ni, ami. Nα ine ngbo ηau à gule à ce kutαo.

6

À ga σεεδα mεεfa

¹ N̄oi n̄ yε Angudāu í ga akāi sēeda mēεje ηa iyi wa mási tiau, n̄ n̄ gb̄o inε akāi ilu hunde mēε ηau í la hee aa ni bei kulai ij̄i. Í ni, naa wa. ² Iyi n̄ c̄o ilu, η̄oi n̄ yε ac̄i fūfū ḡo wa naa. Inε iyi wa gūu wa mu bioo, n̄ à daa si fulai amanlu. Í dasi kp̄āa bei woo jε igū iyi wa b̄o ku jε igū wa má.

³ N̄oi Angudāu í ga sēeda minjisiau, n̄ n̄ gb̄o ilu hunde minjisiau í ni, naa wa. ⁴ N̄o ac̄i nkpa ḡo m̄o í fita wa. N̄o à mua inε iyi wa gūu gbugbā ku dede igū si andunya ku ba inε ηa a kpa n̄jε. N̄o à naa taakuba nla ḡo.

⁵ N̄oi Angudāu í ga sēeda mēetasiau, n̄ n̄ gb̄o ilu hunde mēetasiau í ni, naa wa. Iyi n̄ c̄o n̄ n̄ yε ac̄i dūdū ḡo wa naa. Inε iyi wa gūu wa mu gūa si aw̄ε. ⁶ N̄o n̄ gb̄o imu ḡo hai si aninii ilu hunde mēε ηau, í ni, j̄o inε ηa a ya ra bilee tongoo akā do fiai icei aj̄o akā. Bēεbe m̄oi fiai ɔ̄zu tongoo mēeta á ya jε. Amma j̄o fiai ikpo do v̄ēε si agbεε.

⁷ N̄oi Angudāu í ga sēeda mēesiau, n̄ n̄ gb̄o ilu hunde mēesiau í ni, naa wa. ⁸ N̄ c̄o ilu n̄ n̄ yε ac̄i fūfū f̄ēf̄ē ḡo wa naa. Inε iyi wa gūu, iriei lku, n̄o bi ku wai iku ηa wa tooε. An̄ai à na gbugbā a kpa ik̄o akāi kukp̄ē mēei inei andunya ηau do in̄ai sako ηa iyi à wa si ileu do taakuba, do ari, do b̄ō.

⁹ Si anyii n̄ηu, Angudāu í ga sēeda miusia iyi wa mási tiau. N̄o n̄ yε hundei amanε ηa si icui bi kuweeu, an̄a iyi à kpa na idei Ilaā do na sēedai Jesu iyi à jε. ¹⁰ Hunde ηau à la à ni, Laf̄ε kumá, ilu nt̄o, hee waati yoomai ì waa degbe i bei i kiiti inei andunya ηa, i s̄a n̄ηa gbese si na iyi í j̄o à kpa wa. ¹¹ Iyi à d̄s bēεbe à t̄a η̄oi à daa an̄a fei si jaε fūfū, n̄o à s̄ō ηa à ni a s̄imi keeke titā hee jiai woo ce icε kpaasi

n̄ḡa ḡa ku k̄ḡ, aḡa iyi aa na a kpa bei à tako à kpa aḡa m̄ḡ.

¹² Ñ c̄o ilu má si waati iyi Angudāu í ga s̄eēda m̄eefasia iyi wa mási tiau. N̄o il̄e í yaya do gbugb̄a, n̄o inunu í kuku inya kiti kiti bei ac̄o d̄ūdū ilu sisima, n̄o cukpa í kp̄ā konkom bei n̄j̄e. ¹³ N̄o andaiya ḡa à w̄o wa hai lele b̄eí isoi j̄ii iko í ya w̄o wa waati iyi fufu nla wa ce wa yagāe. ¹⁴ N̄o lele í tot̄o inya ak̄ā bei s̄ēe iyi à ka. N̄o iri kuta do gungum ḡa fei à yaya a k̄u wa agb̄e n̄ḡa má. ¹⁵ Waati b̄eēbei amanlui andunya ḡa, do ilu il̄e ḡa, do ilaalui sooge ḡa, do ilu amani ḡa, do ilu gbugb̄a ḡa, do in̄e fei de, aru do in̄e ḡa iyi à n̄e ara n̄ḡa, à waa manji si isai kuta do si afei kuta ḡa. ¹⁶ À waa d̄ḡ anu si iri kuta ḡau do si kuta ḡau à waa ni, i cuku si wa wa, i bii wa ku ba Ilaaḡ ku maà ȳe wa, n̄ḡu iyi wa buba si kit̄ai amanlu, do hai si id̄ōk̄ōi Angudāu. ¹⁷ I bii wa ḡa si na iyi í j̄ò aj̄oi id̄ōk̄ō nla nla n̄ḡau í to wa. Yooi á ȳōk̄o ku leek̄i si waju n̄ḡa.

7

In̄e Izireli 144.000

¹ Si anyii n̄ḡu, ñ ȳe amaleka m̄eē ḡo ḡa à waa leek̄i si andunya gonta m̄eē, à waa ganji fufui andunya gonta m̄eēu ku ce si il̄e do si tenku n̄o ku maà yaga j̄ii ḡo. ² N̄o ñ ȳe amaleka mmu ḡo wa naa hai nunui daak̄o, wa mu nyindai Ilaaḡ, n̄ḡu iyi í j̄e icui kuw̄eē. N̄o í d̄ḡ anu si amaleka m̄eē ḡa iyi Ilaaḡ í mu n̄ḡa gbugb̄a a cea il̄e do tenku laal̄o, ³ í ni, i maà cea il̄e do tenku do j̄ii ḡo laal̄o hee k̄aa cea woo ce icei Ilaaḡ ḡa nyinda si ikpo n̄ḡa. ⁴ N̄ḡoi à s̄ōm jiāi in̄e ḡa iyi à cea nyindai Ilaaḡ si ikpo n̄ḡa. À w̄eēi aḡa ḡubu c̄iḡ do ciiji do m̄eē (144.000) hai si dimii in̄e

Izirēli ŋa fei. ⁵ Si dimii Zuda amanε dubu maateejii (12.000) à cea nyinda. Bεεbe m̄ai si dimii Rubēε amanε dubu maateejii. Si dimii Gadi amanε dubu maateejii. ⁶ Si dimii AZεε amanε dubu maateejii. Si dimii Nεfitali amanε dubu maateejii. Si dimii Manasee amanε dubu maateejii. ⁷ Si dimii Simeō amanε dubu maateejii. Si dimii Levi amanε dubu maateejii. Si dimii Isakaa amanε dubu maateejii. ⁸ Si dimii Zabulō amanε dubu maateejii. Si dimii Zozεfu amanε dubu maateejii. Si dimii Benzamεε amanε dubu maateejii. Inε ŋa iyi à daa si nyindau mbε.

Zamaa nkp̄o nkp̄o

⁹ Si anyii n̄ju, n̄o ñ c̄o ilu má n̄o ñ ye zamaa nkp̄o nkp̄o iyi inε ḡo kaa ȳok̄o ku ka ŋa. À fita wa hai ilε fei do si dimi fei do si fee ik̄ā ik̄ā fei. An̄a fei à waa leek̄i si wajui kit̄au do Angud̄au, à waa dasi jaaε f̄uf̄u n̄o à waa mu wuai kpakpa si aw̄o n̄ja. ¹⁰ À waa d̄ō anu à waa ni, faaba nwa wa naai hai bi Ilaaō Laf̄εε nwa iyi wa buba si kit̄ai bommau do hai bi Angud̄au. ¹¹ N̄o amaleka ŋau fei à leek̄i à kaako kit̄ai bommau do inε ngbo ŋau do ilu hunde mεε ŋau. À s̄εebata si wajui kit̄au à waa t̄ō Ilaaō ¹² à ni, ami.

Kuċi do amboe

Do kumà do saabu do bεεε,

Do gbugbā, do yiiko,

Fei ndεε ku jε ti Ilaaō Laf̄εε nwa

Hee do aj̄o fei. Ami.

¹³ N̄j̄ai inε ak̄ai inε ngbo ŋau í beem í ni, yoo ŋai à waa dasi jaaε f̄uf̄u ŋau ih̄ε. Hai iwoi à naa. ¹⁴ N̄o ñ jεaa ñ ni, laf̄εem, n kù mà, aw̄oi aa mà. N̄o í s̄ōm í ni, inε ŋau ih̄ε à fita wai hai si b̄ōnε nla nla. À f̄o jaaε

n̄ḡa ḡa à fūutae do n̄ḡei Angudāu. ¹⁵ N̄ḡui í jò à waa leekí si wajui kitāi bommai Ilaaḡ à waa t̄oe das̄ò idū in̄o kpas̄ē. N̄o Ilaaḡ á wa in̄o ḡa ku maa degbe ḡa. ¹⁶ Ari kaa kpa ḡa má hee má j̄e agbe, n̄o inunu kaa cā ḡa má, bebe m̄oi inya gb̄aa kaa wahala ḡa ma. ¹⁷ Angudā iyi wa leekí bi kitāi bommau á gb̄a ḡa ku b̄ò ḡa is̄oi kuwee. Ilaaḡ m̄o á gb̄a cikāaju ḡa fei.

8

À ga s̄eda m̄ejasia

¹ Waati iyi Angudāu í ga s̄eda m̄ejasiau, ilu í coko lelei Aḡ zakai iju kam̄e kuntaa. ² Si anyii n̄ḡu, n̄o ñ ye à na amaleka m̄eje ḡa iyi à ya maa leekí si wajui Ilaaḡu k̄ak̄akí m̄eje.

³ Si anyii n̄ḡu, amaleka mmu ḡo í na í leekí k̄ak̄oi bi kuweeu, wa mu fatai wura bii à ya jo tulare. À náa tulare nkp̄o nkp̄o ku t̄ot̄òò kut̄oi woo dasi naane ḡa ku ba ku joo si antai bi kuweei wura iyi í wa si wajui kitāi bommai Ilaaḡu. ⁴ Cuai tulareu do kut̄oi woo dasi naane ḡau í dede lele si wajui Ilaaḡ hai si aw̄oi amalekau. ⁵ N̄oi amalekau í so fatau n̄o í bu ina hai bi kuweeu, í dasi in̄e hee í k̄o, n̄o í nȳo ile be. Waati bebe à gb̄o kulai ij̄i do iba ḡa n̄o à ye kuḡoi ij̄i do kuyayai ile.

K̄ak̄akí ḡa

⁶ Si anyie, amaleka m̄eje ḡa iyi à waa mu k̄ak̄akí m̄eje ḡau, à ce s̄oalu a f̄aa.

⁷ Amaleka sinteu í f̄a k̄ak̄akíe. N̄oi kutai ij̄i do ina do n̄e í ȳoge si n̄e n̄o wa naa hai lele do gbugb̄a. N̄o ik̄o ak̄ai kukp̄e m̄etai ile í jo do j̄i ḡa do f̄of̄o t̄ūt̄ū ḡa fei.

⁸ Nɔ amaleka minjisiau í fã kãakãakɛ. Nɔ à nyɔ ngɔgɔ iyi í ye bei iri kuta nla iyi wa jo si tenku. Nɔi ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai tenkuu í kpɔð nɛ, ⁹ nɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai mii ilu hunde ɲa iyi à wa si inyi u à ku, nɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai akɔi inyi fei í ce nfe.

¹⁰ Si anyii nɲu, amaleka mɛɛtasiau í fã kãakãakɛ. Nɔi andaiya nla gɔ iyi í ya ina bei jugula í cuku wa hai lele si ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai ido do isɔ ɲa. ¹¹ Irii andaiyau Kuro. Nɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai inyi u í ro. Iyi ine ɲa à mɔɔ, nkɔɔ nɲa í ku si na iyi í jè inyi u í ro.

¹² Si anyii nɲu, amaleka mɛɛsiau í fã kãakãakɛ. Nɔi ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai inunu do ti cukpa do ti andaiya ɲa í dũ, nɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai inya kumái dasã kù wɛɛ má, beɛbe mɔi ikɔ akãi kukpɛ mɛɛtai inya kumái idũ kù wɛɛ má.

¹³ Iyi n cɔ ilu má nɔ n ye kungbã wa fo hee lelei Aɔ. Kungbãu wa kpata wa dɔ anu hee lele wa ni, waiyooi, iko í jem, iko í jem. Beirei ijuukpãi inei andunya ɲa á to si waati iyi amaleka mɛɛta ɲa iyi à gbe ɲau aa fã kãakãakɛ ɲa.

9

Kãakãakɛ miusia

¹ Si anyii nɲu, amaleka miusiau í fã kãakãakɛ. Nɔ n ye andaiya gɔ í cuku ile hai lele wa. Nɲui à na kileei isa nla hai nɛ kɔɔ. ² Andaiyau í cɛ isau nɔ cua wa fita bei cuai ina nla, nɔ í bii inunu í jè inya fei í dũ.

³ Nɔ ketengbo ɲa à fita wa hai si cuau à waa te ile, nɔ à mu ɲa gbugbã bei aɕi cencee. ⁴ À na ɲa wooda à ni a maà beje fɔfɔ walakɔ mii tũtũ gɔ walakɔ jii gɔ bii kù je ine ɲa iyi a kù nɛ nyindai llaaɔ si ikpo ɲa.

⁵ A kù na ketengbo ɲau wooda a kpàð amanɛ ɲa bii

kù jε a kpā ña iju hee zakai cukpa miu. Ara kuroi ijuukpāu í mungaò bei bii cencee í ta amanε. ⁶ Si cukpa miuu, inε ña aa dεdε iku amma a kaa ba. Aa bi aña a ku amma iku á sa ñña.

⁷ Ketengbo ñau à jə ačí ña iyi à tã sɔlu a bə igũ. Ngəgə í wa si iri ñña bei fulai wura, nɔ waju ñña í yε bei ti amanε ña. ⁸ Ntoi iri ñña í yε bei ntoi irii inaabo ña nɔ inyi ñña í yε bei ti muusu nla ña. ⁹ À bii gendε ñña do bata ku ne sisima gə iyi bii 1i yəə aa ni isəi. Nɔ ikpa ñña í ya maa ce iba bei sareti nkpə iyi ačí ña à waa fa bi ku ce igũ. ¹⁰ À ne akpaamu ku ne ačí bei cencee ña. Do akpaamu ññau bei aa kpāò amanε ña iju si cukpa miuu. ¹¹ Ilaalui ketengbo ñau í jε amaleka ilu irii isa nla hai ne kəəu. Iriεi í jε Abadɔə do feei Ebeε. Do Gereki mə à ya kpooi Apoliɔ, waatə Woo bejε.

¹² Nsei, iyi ijuukpā sinte í lə í gbe ijuukpā minji gə ña iyi aa naa má.

Kāakāaki mεefasia

¹³ Nɔi amaleka mεefasiau í fā kāakāakiε. Nɔ n̄ gbə ide ku fə gə hai gonta mεei bi kuweei wura iyi í wa si wajui Ilaaɔ. ¹⁴ Ide ku fəu í sɔ amaleka mεefasia iyi wa mu kāakāakiu í ni, fū amaleka mεε ña iyi à dī kəkəi ido nla iyi à ya kpe Efaratau. ¹⁵ Nɔi à fū amaleka mεε ñau. Na adəu do cukpau do ajəu do isəu bei amaleka ñau à tã sɔlu mam mam ku ba a kpa ikə akāi kukpě mεetai amanε ña. ¹⁶ A sām jiai masa ñau, à wεei dubu minji ikə dubu cīə má (200.000.000). ¹⁷ Si bei n̄ yε ačí ñau do masa ñau si kuyem wee. À dasi batai igũ nkpa bei ina do boogu bei bulam do igbaagba bei fainwita. Irii ačí ñau í

ye bei irii muusu nla, nɔ ina do cua do fainwita wa fita wa hai si gele nɔa. ¹⁸ Iko akāi kukpɛ mɛetai inɛi andunya ɔa á ku na saabui bɔne mɛeta ɔau, waato ina do cua do fainwita iyi wa fita hai si gelei aci ɔau. ¹⁹ Gbugbāi aci ɔau í wai si gele nɔa do si akpaamu nɔa. Akpaamuu í yei bei nɔo, nɔ í ne iri. Do nɔui à ya kpā inɛ ɔa iju.

²⁰ Do nɔu fei, inɛi andunya ɔa iyi à gbe a kù ku si bɔneu à kɔ ku kpaasi idɔ. Nɔ à kɔ ku jò mii ɔa iyi à ce do awɔ nɔa ku tɔɔ. À waa mɔsi inɛi inɔɔko ɔa ku tɔɔ do iwɛ ɔa iyi à ce do wura do isɔ fufu do isɔ danya do kuta do jii ɔa, aɔa iyi a kaa yɔkɔ a gbɔ ide, a kaa nɔ a yɔkɔ a ye ilu, hee má je a ne. ²¹ Beɛbe mɔi inɛ ɔau a kù jò inɛ ku kpa do dobu dobu nɔa ɔa ku ce, do sakara ku ce, do ile nɔa ɔa.

10

Amaleka do tia keeke

¹ N̄ nyi n̄ ye amaleka ilu gbugbā gɔ má wa kita wa hai lele. Kudūi iji í biiɛ bei j̄inɛ iyi í dasi, nɔ nɔoi Ilaaɔ í wenwee si iriɛ, wajuɛ wa daana bei inunu, nɔ kutɛɛ í ye bei amɛi ina. ² Wa mu tia keeke gɔ iyi wa cí si awɔɛ. Í lesi isɛ njɛɛ si antai tenku, isɛ cangae mɔ si ilɛ. ³ Nɔ í dɔ anu bei muusu nla. Iyi í dɔ anu í tã ɔoi dagba lele mɛɛje gɔ ɔa mɔ à waa dɔ anu. ⁴ Iyi dagba lele mɛɛje ɔau à dɔ anu à tã, gbakā n̄ tã sɔɔlu n̄ kɔ ide nɔau. Amma n̄ gbɔ ide ku fɔ gɔ wa hai lele wa ni, maà ti i kɔ mii iyi dagba lele mɛɛje ɔau à fɔ. Muu si asii.

⁵ N̄oi amaleka iyi n̄ ye wa leekí si antai tenku do si ilɛu, í wu awɔ njɛɛ lele, ⁶ nɔ í gbasi do irii inɛ iyi í wɛɛ hee do aɔo fei, iyi í taka lele do ilɛ do tenku do mii

ndu ŋa ŋa fei. Amalekau í fɔ́ í ni, waati iyi í gbe kù waa sɔ́ má, ⁷ amma waati iyi amaleka mɛɛjesiau mɔ́ á fã kãakãakíɛ, waati bɛɛbei Ilaaɔ́ á kɔ́ mii iyi í dasi idɔ́ ku ce iyi inɛ kãma kù màù, si bei í sɔ́ walii woo ce icɛɛ ŋa wo.

⁸ Si anyii nŋu, imu iyi n̄ tako n̄ gbɔ́ hai leleu, í bam ide ku fɔ́ má í ni, koo gba tia keeke iyi wa cɪu hai si awɔ́i amaleka iyi wa leekí si antai tenku do si ilɛu. ⁹ N̄ɔ́i n̄ bɔ́ bi amalekau, n̄ tɔ́ɛ ku nam tia keekeu. Nɔ́ í sɔ́m í ni, gba i n̄ɔ́. Á ro si inɔ́ɛ, amma á d̄ɔ́i si gɛlɛɛ bei nyikɔ́. ¹⁰ N̄ɔ́i n̄ gba tia keekeu hai si awɔ́ɛ, nɔ́ n̄ n̄ɔ́. Ntɔ́i, í d̄ɔ́ si gɛlɛm bei nyikɔ́, amma iyi n̄ muu n̄ tã, í roi kom kom si inɔ́m.

¹¹ N̄ɔ́i à sɔ́m à ni, í gbe i sisi i ce walii má na inɛ nkpɔ́, do ilɛ nkpɔ́, do dimi nkpɔ́, do ilaalu nkpɔ́.

11

Woo jɛ sɛɛda minji ŋa

¹ Si anyii nŋu, inɛ gɔ́ í nam mii ku wã ilɛ iyi í yɛ bei akpa, nɔ́ í sɔ́m í ni, dede i koo i wã kpasɛ́i Ilaaɔ́ do bi kuweeu, nɔ́ i ka inɛ ŋa iyi à waa ce kutɔ́ bɛ.

² Amma maà wã bantumɛɛ, domi à mua dimi mmu ŋa, aŋa iyi aa tɛɛɛɛ ilu kumáú si afei cukpa ciiji do minji *. ³ Nɔ́ í ni nŋu á jè woo jɛ sɛɛda minji nŋu ŋau a fɔ́ idei nŋu. Aa maa we saaki ŋa, nɔ́ nŋu á mu nŋa yiiko a ceò walii si afei ajɔ́ dubu do cɪɔ́ minji do kita † (1.260).

⁴ Woo jɛ sɛɛda minji ŋau à yɛ bei j̄ii ndii olivi minjiu, do bi ku lesi fitila minji iyi wa leekí si wajui

* **11:2** cukpa ciiji do minji waatɔ́ adɔ́ mɛɛta do cukpa mɛɛfa.

† **11:3** ajɔ́ dubu do cɪɔ́ do minji do kita, waatɔ́ adɔ́ mɛɛta do cukpa mɛɛfa.

Ilaaḏ Lafḗei ilɛu fei. ⁵ Bii inɛ gɔ wa bi ku ce nḡa laalo, ina í ya fitai hai si gele nḡa ku kpa irii mbɛɛ nḡa nḡa. Bɛɛbei inɛ iyi wa dede ku ce nḡa laalo á kuò. ⁶ À nɛ gbugbã a cĩmbo lele, ijĩ ku maà rɔ si waati iyi à waa ce walii. À nɔ à nɛ gbugbã a kpaasi inyi nje. À nɔ à nɛ gbugbã má a naaò dimii wahala ikã ikã baa yooma fei wa si andunya si waati iyi à bi fei.

⁷ Waati iyi aa je sɛɛda a tã, injai sako gɔ á ba nḡa igũ ku ce ku kãmia nḡa ku kpa nḡa. Injai sakou á fita wai hai si isa nla hai nɛ kɔɔu. ⁸ Iku nḡa á maa sũi si bantumai ilu nla bii à kpakpa Lafḗɛ nḡa si jĩi nɔu. À nɛ a kpe iluui wo Sodomu walakɔ Ezibiti. ⁹ Inɛ nḡa si dimi fei do si fee fei do si ilɛ fei aa cɔ iku nḡa zakai ajɔ mɛɛta do bubu, a kaa je a si nḡa. ¹⁰ Inɔi inɛi andunya nḡa á dɔ, aa ce jingau nɔ a sambaa nje amua nḡa si na iyi í jò walii minji iyi à tako à wahala nḡa nḡa à ku.

¹¹ Si anyii ajɔ mɛɛta do bubuu, Ilaaḏ í nyi í da nḡa si hunde ma, nɔ à dede à leeki. Njo nla nlaí í mu inɛ nḡa iyi à ye nḡa fei. ¹² Nɔi walii minji nḡa à gbɔ ide ku fɔ gɔ wa hai lele wa ni, i gũ wa ihẽ. Nɔ à gũ lele si kudũi ijĩ ijui mbɛɛ nḡa nḡa. ¹³ Bɛ gbakã nɔ ilɛ í yaya ntɔ ntɔ, nɔ ikɔ akãi kukpɛ mɛɛwai iluu í cuku. Inɛ nḡa iyi à ku si kuyayai ilɛu, kukpɔ nḡa í to amanɛ dubu mɛɛje (7.000). Zigii inɛ nḡa iyi à gbe í da ntɔ ntɔ, nɔ à ni Ilaaḏ í la.

¹⁴ Nsei, ijuukpã minjisiau í lɔ, wee mɛɛtasiaɛ wa naa má.

Kãakãaki mɛɛjesia

¹⁵ Si anyii nḡu, amaleka mɛɛjesiau í fã kãakãakiɛ. Nɔi à gbɔ anu ku dɔ nla nla gɔ nḡa lelei Aḏ à ni, a sindoa Aḏ Lafḗɛ nwa do inɛ iyi í cicau bommai

andunya, nɔ a jɛ bomma hee do aɔ fei. ¹⁶ Waati beɛbei inɛ ngbo kɔnɔfia do mɛɛ nɔa iyi à waa buba si kitāi bomma si wajui Ilaaɔu, à sɛɛbata à waa tɔɔɛ ¹⁷ à waa ni,

Aɔ Lafɛɛ, ilu gbugbā fei,

Awɔ iyi ì wɛɛ nsei, ì nɔ ì wɛɛ wo,

À waa saabuɛi si na iyi í jò ì ce icɛ do gbugbā nlaɛ.

Nɔ ì sinti bommaɛ ku jɛ.

¹⁸ Dimii andunya fei í damɔɔ.

Amma idɔɔkɔɛ í to wa.

Waati í to i kiiti iku nɔa.

Waati í nɔ í to i na walii woo ce icɛɛ nɔa riba nɔa,

Do woo dasi naanɛ nɔa do inɛ nɔa iyi à waa jirimɛɛ,

Hai keekeò nlaɛ.

Waati í to i ce nfei inɛ nɔa iyi à waa ce nfei andunya.

¹⁹ Nɔi à cɪ kpasɛi Ilaaɔ iyi í wa lele nɔ à yɛ kpakoi akabuɛ si inɔɛ. Nɔ iji wa nɔ, nɔ à waa gbɔ iba nɔ do kulai iji. Nɔ ilɛ wa yaya, nɔ kutai iji nɔ à waa cuku wa do gbugbā.

12

Abo gɔ do akandama

¹ Nɔi nyinda nla gɔ í fita lelei Aɔ. Inaabo gɔ í wa bɛ, nunui í jɛ ibɔɛ, nɔ wa leekɪ si cukpa nɔ wa dasi fulai andaiya maateeji. ² Abou í nɛ asɪ, nɔ wahalai kubí do ara ku roi inɔu í jò wa dɔ anu.

³ Nɔi nyinda mmu gɔ í fita má lelei Aɔ. Akandama nkpa nla nla gɔ í wa bɛ, í nɛ iri mɛɛje do ngo mɛɛwa nɔ wa dasi fulai bomma si iriu akā fei. ⁴ Akandamau í wɔ ikɔ akāi kukpɛ mɛɛtai andaiyai lele nɔ í nyɔ nɔa wa si ilɛ do akpaamue. Nɔ í koo í leekɪ si wajui abo iyi wa bi ku bíu, ku ba ku nɔ amau bii í cuku wa.

⁵ Nɔi abou í bi ama inɛmɔkɔ. Amaui á gbā dimi fei

do goloji isò. Hee akandamau ku maa nɔ amau à so à bòdè bi Ilaaḏ, bii wa buba si kitāi bommaε. ⁶ Abou í sa í ne ikpa gbabua bii Ilaaḏ í ceaa sòlui inya bii á wa a maa woo si afei ajò dubu do cɔ minji do kita (1.260).

⁷ Nɔi igũ í dede lele bε. Miseli do amalekaε nɔ à ce igũ do akandamau do amalekaε nɔ. ⁸ Nɔ Miseli do amalekaε nɔ à je nɔ igũ. Nɔ à kɔ akandamau do amalekaε nɔ a wa lele bε má. ⁹ Nɔi à nyɔ akandama nla nlaui wa ile. Akandamaui í je njo iyi í wεε hai tako. Nɔi á ya kpe mbirisi walakɔ Seetam. Nɔ nɔi í dɔ ijui inei andunya nɔ fei. À nyɔ wa ile do amalekaε nɔ ajò.

¹⁰ Si anyii nɔi, nɔ n̄ gbɔ ide ku fɔ nla gɔ lele í ni,
Nsei, waatii faabau í to wa.

Nsei, Aḏ Lafɛε nwa
í nyisi gbugbāε,
nɔ í jile bommaε.

Nsei, ine iyi í cicau í gba ine ngbo ku jεε,
Domi woo fɔ laalɔi ine nwa nɔ,
nɔi iyi í ya maa fɔ laalɔ nɔ
si wajui Ilaaḏ dasãd idũ

À nyɔ wa hai lele.

¹¹ Inε nwa nɔi à jɔ igũ
do saabui njei Angudãu
do seɛdai ntɔi iyi à je.

A kù doo kuwεε nɔi nkāma,
amma à jesi aɔa a ku.

¹² Na nɔi, lele, jò i wεεd inɔ didḏ,
Nɔ inε iyi i wa lele, i wεεd inɔ didḏ nɔ.
Amma inɔ ku fɔi í je ti ile,
Nɔ inɔ ku fɔi í je ti tenku,

Domi Seetam í kita si ηε wa
do idəəkǎ nla nla,
Si na iyi í jǎ í mà iyi
waati keekei í gbea nηu.

¹³ Iyi akandamau í ba à nyə nηu wa ilε, ηəi í ləsi ku lele abo iyi í bí ama inεməkəu. ¹⁴ Amma à na abou ikpa minjii kungbā nla ku ba ku fo ku bə ikpa inya iyi Ilaaǎ í ceaa səəluεu si gɔɔɔ bii aa woo adǎ mεeta do bubu. Tengi bei á jǎ nηu. ¹⁵ Nəi nηu í tu inyi wa hai si gεεε, wa cǎ bei ido nla nla si anyii abou ku ba inyi ku jəə. ¹⁶ Amma ilε í faaba abou, domi í là, í mə inyi iyi wa fita hai si gεlei akandamau wa. ¹⁷ Nəi idəi akandamau í kǎ si abou ntə ntə, nə í bə igū ku ce do dimie ηa iyi à gbe, aηa iyi à waa jirima woodai Ilaaǎ fei, inε ηa iyi à waa leekǎ dim dim si sεɛdai Jesu. ¹⁸ Nə í koo í leekǎ si sǎai tenku.

13

Injai sako iyi wa fita hai si tenku

¹ Si anyii nηu, n ye injai sako ɔ wa fita wa hai inə tenku. Í ne ngo mεεwa do iri mεeje nə fulai bomma wa lesi ngo ηau fei, nə si iri ηau fei à kə iri laalə ηa ikǎ ikǎ iyi wa yaako Ilaaǎ. ² Injai sako iyi n yeu í gaabu bei mua, nə kutεε í ne gɔɔɔ, nə gεεε í ye bei ti muusu nla. Akandamau í so gɔɔɔ nηu takεε í naa, do kitǎi bommaε do yiiko nlaε. ³ Iri akǎi injai sakou í jə bei í ba kumεε iyi á yəkə ku kpaa, amma kumεεu í tā nə í ba iri. Inei andunya ηa fei à waa cəə do biti nə à waa tooε. ⁴ Aηa fei à waa təə akandamau si na iyi í jǎ í na injai sakou yiikoε. Nə à waa təə injai sakou mə à waa ni, yooi í ye bei injai sakou ihě. Yooi á yəkə ku baa igū ku ce.

⁵ Injai sakou í ne kpãa ku tɔ̀ò fufu nɔ ku bu Ilaaɔ, nɔ í ne yiiko ku ceò gbugbãe ice zakai cukpa ciiji do minji. ⁶ Nɔi í cɛ gelee wa bu Ilaaɔ do bi ku wae do ine ɲa iyi à wa lele fei nɔ wa fɔ si ɲa ide laalo. ⁷ À muaa kpãa ku ce igũ do inei Ilaaɔ ɲa nɔ ku je ɲa igũ. Nɔ à naa yiiko si dimi fei do fee fei do ile baa yooma fei. ⁸ Inei andunya fei á tɔ̀e, waatɔ ine ɲa iyi Ilaaɔ kù kɔ iri ɲɲa si tiaí kuwɛɛ hee ku maa taka andunya, tia iyi í je ti Angudã iyi à kpau.

⁹ Na nɲu, ine iyi í ne ití, ku gbɔ. ¹⁰ Ine iyi í ne piisɔ̀ɔ ku bɔ, tilasi piisɔ̀ɔi á bɔ. Ine mɔ iyi à ne a kpa do taakuba, tilasi taakubai á kpa. Na nɲu, í sɪa woo dasi naane ɲa a ya maa temua nɔ a leekí si naane ku dasi ɲɲa*.

Injai sako iyi wa fita hai si ile

¹¹ Si anyii nɲu, ñ ye injai sako gɔ má wa fita wa hai si ile. Í ne ngo minji bei ngoi angudã, nɔ wa fɔ ide bei akandama. ¹² Inja sinteui í naa yiiko iyi í ne fei ku ceò ice si wajue. Í tilasi inei ile ɲa a tɔ̀ inja sinte iyi í ba kumɛɛ iyi á yɔ̀kɔ ku kpa wo, nɔ í ba iriu. ¹³ Inja minjisiau bei í ce dobu dobu nla nla ɲa hee í j̀è ina í kita wa hai lele í naa ile si wajui amanɛ ɲa. ¹⁴ Í dɪ ijui inei andunya ɲa do dobu dobu ɲa iyi í ce si wajui inja sinte iyi í náa yíikou. Wa sɔ̀ inei andunya ɲa a gbe mii iyi á j̀ɔ inja sinte iyi à tako à mɛɛ do taakuba nɔ kù kuu. ¹⁵ Injai ankãanyiu í ba yiiko ku mua mii iyi à gbeu kuwɛɛ, nɔ ku fɔ ide bei amanɛ, ku ba ku kpa ine ɲa iyi à kɔ ku tɔ̀e fei. ¹⁶ Nɔ injaui í tilasi ine fei,

---

* **13:10** Tia nwo gɔ ɲa à ya ni, ine iyi í dasi kpaasie piisɔ̀ɔ, piisɔ̀ɔi aa na a dasi nɲu mɔ. Ine iyi í kpa ine gɔ do taakuba, do taakubai aa kpa nɲu mɔ.

ilu gbugbã ña do hai ne gbugbã ña, ilu fia ña do ilu are ña, aru ña do ine ña iyi à ne ara ña ña, à ce ña nyinda si awə nje ña walakə si ikpo ña. ¹⁷ Ine gə kù wεε iyi á yəkə ku ra walakə ku ta bii kù ne nyinda iyi í je irii ñai sakou, walakə lambai iriε.

¹⁸ Iyi í s̄a ka ce si laakai wee, ine iyi í ne bisi fei í s̄a ku mà yaasei lambai ñai sakou. Lambaε, lambai amanεi. Jiaεi c̄ə mεεfa do kita do mεεfa (666).

14

Iri ku k̄ai ine ña iyi à faaba

¹ Si anyiε iyi ñ cə ilu nə ñ ye Angudāu wa leek̄i si iri kutai Sīə. Amanε dubu c̄ə do ciiji do mεε (144.000) í wa bi tεε, aña iyi à kə irii Angudāu do ti Baasε si ikpo ña. ² Nə ñ gbə imu gə hai lele aa ni bei ibai iri cuui inyi nla, walakə bei kulai ij̄i. Iba iyi ñ gbəu wa d̄ai bei m̄əɔɔ iyi ine ña à waa c̄a. ³ Ine ñau à waa leek̄i si wajui kitāi bommau, bii ilu hunde mεε ñau do ine ngbo ñau à wa. À waa k̄ə iri tit̄ə iyi ine gə kaa yəkə ku mà bii kù je amanε dubu c̄ə do ciiji do mεε ñau (144.000), aña iyi à yá hai si andunya. ⁴ Ine ñau, a kù s̄ūð inaabo. À mu ara ña a kù mà inaabo tit̄a. À waa too Angudāu bii wa bə fei. À yá ña hai si in̄ai amanε ña. À yei bei amaaje sinte iyi à na Ilaā do Angudāu. ⁵ Ine gə kù gbə ibo hai si gele ña, à je ine ña iyi a kù ne taale.

Amaleka mεeta ña

⁶ N̄ai ñ nyi ñ ye amaleka gə má wa fo hee lelei Ās. N̄ui á sisi laabaau jiida iyi ci ya t̄a bi in̄ei andunya fei, si ilε fei, do si dimi fei, do si fee ik̄ā ik̄ā fei, do bi ine fei. ⁷ Í d̄ə anu wa ni, i jirima Ilaā nə i naa amboe

ηα, domi waati í to ku kiitiò inε fei. I tǎo Ilaaǎ, nηu iyi í taka lele do ilε, do tenku, do isǎ ηα.

⁸ Amaleka minjisia gǎ wa too anyiε wa ni, Babilǎni, ilu nlau, í cuku, í cuku. Nηui í fa dimi fei si sakara hai ne kǎε. Sakaraεui í ye bei atē iyi wa cǐ ηα iju. Atē vēεui í je idǎkǎi Ilaaǎ.

⁹ Amaleka mεetasia gǎ wa too inε minji ηα iyi à cuau, nǎ í dǎ anu wa ni, inε iyi wa tǎo inǎi sakou do mii iyi í gbeu * fei, nǎ í jǎ à kǎ iriε si ikpǎε walakǎ si awǎε, ¹⁰ nηu mǎ á mǎ atē iyi í je idǎkǎi Ilaaǎu. Inε iyi wa ce bεεbe fei á ye bǎne si ina do fainwita si wajui Angudǎu do amaleka kumá ηau. ¹¹ Cuai ina iyi á nyisi ηα bǎneui á dedei hee lele hee do ajǎ fei. Inε ηα iyi à waa tǎo inǎi sakou do mii iyi à gbeu †, do inε ηα iyi à ne nyindai iriεu, a kaa ne kusǐmi alǎd daakǎ.

¹² Na nηu, í sǐa woo dasi naane ηα a temua, aηa iyi à waa jirima woodai Ilaaǎ nǎ à dasi Jesu naane.

¹³ Si anyii nηu, n̄ gbǎ ide ku fǎ gǎ má hai lele í ni, kǎ iyi ihē, ilu inǎ didǎ ηai inε ηα iyi aa na a ku hai nsei na naane iyi à dasi Lafēε. Nǎi Hundei Ilaaǎ í ni, ntǎi, bεεbei. Aa sǐmi, domi ribai ice jiida nηa á too ηα.

Kudai amanε ηα

¹⁴ Si anyii nηu, nǎ n̄ ye anduulai ijǐ gǎ, inε gǎ wa buba be í jǎ amai amanε. Wa dasi fulai wurai amanlu si iriε, nǎ wa mu kǎoma ku dǎ anu gǎ.

¹⁵ Amaleka gǎ í fita wa hai kpasēi Ilaaǎ, nǎ í dǎ anu í sǎ inε iyi wa buba si kudǎi ijǐu í ni, so kǎomε i mu, domi awaatii kumu í to. Andunyau í to ku mu.

* **14:9** mii iyi í gbeu idei mii iyi à gbe í jǎ inǎ sinteui wa fǎa (cǎ Kuyε 13:14) † **14:11** mii iyi à gbeu idei mii iyi à gbe í jǎ inǎ sinteui wa fǎa (cǎ Kuyε 13:14)

16 N̄oi inε iyi wa buba si kudūi ijiu í dasi k̄om̄ae si andunya, wa mu.

17 Amaleka ḡo í fita wa hai kpas̄ei Ilaād iyi í wa leleu má, n̄ju m̄o wa mu k̄oma ku d̄o anu ḡo.

18 N̄o amaleka ḡo í fita wa má hai bi kuweeu, í ne gbugb̄a si antai ina. Í la hee lele í s̄o inε iyi wa mu k̄oma did̄ou í ni, ka rez̄ε iyi í wasi andunya do k̄om̄ae domi í j̄ia. 19 Amalekau í dasi k̄om̄ae n̄o í kaò isoi j̄ii ηau, n̄o í cuusi dangala bi ku f̄o inyii rez̄ε. Iyi be wa nyisi id̄ok̄oi Ilaād. 20 À f̄o isoi rez̄εu bi ku f̄o anyii in̄o iluu. N̄o hai bi ku f̄o inyii isoi j̄ii n̄ou, n̄je í c̄a wa be hee kus̄e í to dubu ak̄a do c̄o m̄eefa † (1.600) si yaasei ilε ku w̄a, n̄o kuj̄ii isaε í to ḡend̄ei ac̄i.

15

Amaleka ηa do ijuukp̄ai ank̄anyi

1 Si anyii n̄ju, n̄ ye nyinda ḡo má lelei Āo, í lá n̄o í ne n̄jo. Iyi n̄ ye wee, amaleka m̄eje ḡo ηa à waa mu ijuukp̄a m̄eje. An̄ai à je ijuukp̄ai ank̄anyi domi si bei id̄ok̄oi Ilaād á t̄a.

2 N̄oi n̄ ye tenku ḡo wa daana bei digi í ȳogeε do ina. N̄o n̄ ye inε ηa iyi à je in̄ai sakou iḡu do mii iyi à gbeu * do lambai iriε. Inε ηau à waa leek̄i si antai tenkuu à waa mu m̄ōlo ηa iyi Ilaād í na ηa. 3 À waa k̄o irii Moizi, woo ce icei Ilaāu, do ti Angud̄au †, à waa ni,

† 14:20 dubu ak̄a do c̄o m̄eefa si yaasei ilε ku w̄a Lambau í ne yaase ḡo. Kus̄e í to kilo c̄o m̄eeta (300). * 15:2 mii iyi à gbeu idei mii iyi à gbe í j̄o in̄a sinteui wa f̄aa (c̄o Kuyε 13:14) † 15:3 Irii Moizii do ti Angud̄au Inε ḡo ηa si kuyε n̄ja, à ya ni iri ik̄a ik̄a min̄jii. Inε ḡo ηa m̄o à ya ni iri ak̄ai iyi wa f̄o bei Ilaād í faaba wa na saabui Jesu Kirisi bei í tako í faaba inei Izireli ηau na saabui Moizi.

Aḵ Lafēε, ilu gbugbā fei,
 Iceε í la, nḵ í je maamaake.
 Awḵi ì je amanlui ile fei.
 Kpāae í je ntḵ, nḵ í je dee dee.

⁴Yooi kaa ce njḵε, Lafēε.

Yooi á kḵ ku saabu iriε.
 Awḵ akāi ì je inε kumá.

Inei ile baa yooma fei á naa bi tεε,

Aa na a gule a tḵεε,

Domi ì nyisi iyi kiitiε í je dee dee.

⁵Si anyii nḵu, iyi ñ cḵ ilu nḵ ñ ye à cī kpasēi Ilaaḵ iyi í wa lele, tengi bii í je bi kuwai akabuuεu. ⁶Amaleka mεεje ηa iyi à waa mu ijuukpā mεεje ηau à fita hai kpasεu. À waa dasi nyau fūfū iyi wa daana nḵ à waa dī santikii wura si kpaka nḵa. ⁷Nḵi inε akāi mii ilu hunde mεε ηau í na amaleka mεεje ηau fatai wura ara mεεje iyi í kḵ do idḵkḵi Ilaaḵ, nḵu iyi í wεε hee do ajḵ fei. ⁸Nḵ kpasεu í kḵ do cua iyi wa naa hai si amboei Ilaaḵ do gbugbāε. Inε gḵ kaa nḵ ku yḵkḵ ku lḵ si inε hee ijuukpāi amaleka mεεje ηau koo kpaḵ iri.

16

Fatai idḵkḵi Ilaaḵ ηa

¹Nḵi ñ gbḵ ide ku fḵ nla gḵ hai kpasēi Ilaaḵu í sḵ amaleka mεεje ηau í ni, i koo i nikā idḵkḵi Ilaaḵ iyi í wa si fata mεεje ηau si ile.

²Amaleka sinteu í koo í nikā titεε ile. Nḵi dimii ngoli kuro laalḵ gḵ í naa si inε ηa iyi à ne nyindai inḵai sakou nḵ à waa tḵ mii iyi à gbeu*.

* **16:2** mii iyi à gbeu idei mii iyi à gbe í jḵ inḵa sinteui wa fāa (cḵ Kuyei 13:14)

³ N̄oi amaleka minjisiau m̄o í nikā titeε si tenku. Inyiu í sinda bei n̄jei iku, n̄o mií ilu hunde baa yooma fei í ku si in̄o inyiu.

⁴ N̄oi amaleka m̄eetasiau m̄o í nikā titeε si ido nla ηa do si is̄o ηa, n̄o inyi n̄ηa í kpaasi n̄je. ⁵ N̄o ñ gb̄o anui amaleka iyi í ne gbugbã si antai inyiu í ni, aw̄o Ilaās ì ne nt̄o i kiiti be ih̄ē, aw̄o ine kumá, aw̄o iyi ì w̄eε, ì n̄o ì w̄eεi wo. ⁶ Ine ηau à kpa woo dasi naane ηa do walii ηa à nikā n̄je n̄ηa, n̄o ì na ηa n̄je a m̄o. Beεbei à j̄òð. ⁷ Si anyii n̄ηu, ñ gb̄o ide ku f̄o ḡo má hai bi kuweeu í ni, nt̄ai Ās Laf̄εε ilu gbugbã fei, kiitie í te í je nt̄o.

⁸ N̄oi amaleka m̄eεisiau m̄o í nikā titeε si inunu, n̄o inunu í ba gbugbã wa jo amanε ηa do inya gb̄aaε bei ina. ⁹ N̄o inya gb̄aa n̄lau í jo amanε ηa, n̄o à waa bu Ilaās, n̄ηu iyi í ne yiiko si antai b̄õne ηau. Amma à k̄o ku kpaasi ido a jirimæ.

¹⁰ N̄oi amaleka miusiau m̄o í nikā titeε si antai kit̄ai bommai in̄a buuu. N̄o ilu í kuku si bommaεu. N̄o ine ηa à waa n̄jo amε n̄ηa ηa na ara kuro. ¹¹ À waa bu Ilaās na ara kuro do ngoli n̄ηa ηa, amma à k̄o ku j̄ò laal̄o ku ce n̄ηa.

¹² N̄oi amaleka m̄eεfasiau m̄o í nikā titeε si ido nla iyi à ya kpe Efarata, n̄o í gb̄e mam mam ku mua amanlui nunui daak̄o ηa kp̄ãa a kua. ¹³ N̄o ñ ye inei in̄ōko m̄eeta ḡo ηa à kpaasi ara n̄ηa bei kp̄al̄o, akā í fita wa hai si gelei akandamau, akā m̄o hai si gelei in̄a buuu, m̄eetasiau m̄o hai si gelei walii ilu ibou. ¹⁴ Inei in̄ōko ηauì à je m̄oc̄oi Seetam ηa iyi à waa ce dobu dobu ηa. N̄o à waa b̄o bi amanlui andunya ηa fei a t̄ot̄ō ηa a ce iḡũ si aj̄o n̄lai Ilaās ilu gbugbã fei.

¹⁵ N̄oi Jesu í ni, ñ wa n naa ku zamba ñe bei ile. Ilu ino didōi inε iyi wa wə njoo, nə wa dasi j̄ineε ña ku ba ku maà na ku dasi kp̄aa bàsi ku na ku ye anyo si bantuma.

¹⁶ N̄oi inei inooko ñau à tətəo amanlu ñau fei bii gə iyi à ya kpe do feei Ebeε Aamagedō.

¹⁷ Si anyii n̄ju, amaleka meejesiau mə í nikā titεε si fufu. Nə à gbə ide ku fə nla gə hai bi kitāi bomma iyi í wa kpasēi Ilaaōu í ni, ide í tā. ¹⁸ N̄oi iji í ñə, nə à gbə iba ña do kulai iji. Nə ile í yaya ntə ntə. Ile kuyayau í caa. Dimie kù ce titā hai waati iyi à taka amanε ña. ¹⁹ Ilu nlaui í kp̄ē ikə mεeta, nə ilui ile fei í cuku. Ilaaō kù gbεje laalo ku cei inei Babiloni ña ilu nlaui nə í nyisi ña idəokō nlaε. ²⁰ Gungum kama kù wa be má, nə a kù waa ye iri kuta ña mə má. ²¹ N̄oi kutai iji nla nla ña à waa cuku si inε ña wa. Akāε fei í to kilo ciiji. Nə à waa bu Ilaaō na bōnei kutai ijiu, domi bōneui í caa.

17

Abo à ce sakara nla nla

¹ N̄oi inε akāi amaleka meeje ña iyi à waa mu fata meeje ñau í sōm í ni, naa wa, an nyisie bei Ilaaō á kiiti abo à ce sakara nlaui ihē, n̄ju iyi wa buba si antai inyi nlaui. ² Abo à ce sakara nlaui í dasi amanlui andunya ña sakara ku ce, nə inei andunya ña à waa too si daa nkpə nkpəε hee í baa í sinda iri n̄ja bei atē í ya sinda irii inε.

³ N̄oi Hundei Ilaaō í naa sim nə amalekau í bəòm gbabua. Bei, ñ ye abo gə wa buba si antai inai sako nkpa gə. Inai sakou í ne iri meeje do ngo mεεwa nə à kə si arae fei iri laalo ku yaako Ilaaō ña. ⁴ Abou wa dasi nyau nkpa jiida gə dimi iyi amanlu ña à ya dasi,

nə wa dasi booda ŋa iyi à ce do wura do kuta ku ne fia gə ŋa do lege fufū bii fei. Wa mu kəɔfui wura si awo si bii mii laalo do riisii sakara ku ceɛ wa kō. ⁵ À kə iri gə si ikpoe, yaasei iriui í je asii. Iriu wee, Babiloni ilu nla, iyei inaabo à ce sakarai andunya ŋa, do iyei daa bututu fei. ⁶ Nə n̄ ye abou í mə njei woo dasi naane ŋa do ti ine ŋa iyi à kpa si na iyi í j̄ò à je seɛdai Jesu, nə irie í sinda bei atē í ya sinda irii ine.

Iyi n̄ yoo, n̄ biti ntə ntə. ⁷ N̄ɔi amalekau í sōm í ni, na mii í ce ì waa biti. An sisie asiii abou do ti in̄ai sako iyi í ne iri meeje do ngo mɛɛwau. ⁸ In̄ai sako iyi ì yeu be í weɛ wo amma kù weɛ má nsei. Bii í kōɔsi à fita wa hai si isa nla hai ne kəɔu ku bə nfe ku ce. Inei andunya ŋa iyi Ilaaɔ kù kə iri n̄ŋa si tiaí kuweɛ hee ku maa taka andunya, aa biti bii à ye in̄ai sakou má, domi í tako í weɛ wo amma kù weɛ má nsei nə á na ku faata wa má.

⁹ Ine ku bei ku gbə yaasei ideu, í ne bukaatai bisi iyi í ne laakai. Iri meeje ŋau, aŋai à je iri kuta meeje bii abou wa buba. ¹⁰ Nə aŋai à nyi à je amanlu meeje ŋau. Amanlu miu í cuku tã, ine akā í weɛ si nsei, nə ine akā mə kù to wa titã. Bii í na í to wa, kaa kpɛ. ¹¹ Nə in̄ai sako iyi í weɛ wo nə kù weɛ nsei máu, n̄ŋu takae í je ilaalu meejsia, nə í je ine akāi amanlu meeje ŋau nə wa bə nfe ku ce.

¹² Ngo mɛɛwa iyi ì yeu, aŋai à je amanlu mɛɛwa ŋa iyi a kù je bomma titã, amma aa ba yiiko a je bomma iso akā do in̄ai sakou aɔ. ¹³ Aŋa mɛɛwau fei mii akāi à waa lele, nə aa na in̄ai sakou gbugbã do yiiko n̄ŋa. ¹⁴ Aa ce igū do Angudāu, amma Angudāu á je ŋa igū si na iyi í j̄ò í je Lafēi lafēe ŋa nə í je Amanlui

amanlu ŋa. Nɔ ilu naane ŋa iyi Ilaaɔ́ í kpe í cica, aŋaò Angudāu aa je igũ aja.

¹⁵ Nɔ amalekau í sɔm má í ni, inyi iyi ì ye abo à ce sakarau wa buba si antaεu be, nŋui í je ine nkpo iyi wa naa hai ile ikã ikã nɔ à waa fɔ fee ikã ikã.

¹⁶ Ngo mεεwa iyi ì yeu be do injai sakou, aa cé abo à ce sakarau. Aa so mii iyi í ne fei nɔ a jò basí. Aa ŋo injae nɔ a joo ina mam mam. ¹⁷ Aa ce beεbei si na iyi í jò Ilaaɔ́ í jò à ce idɔɔbie. Beεbei à ce anu akã ku ba a so yiikoí amanlu ŋa a na injai sakou. Aa maa jirima injai sakoui hee ideí Ilaaɔ́ koo ceò.

¹⁸ Abo iyi ì yeu, nŋui í je ilu nla iyi í ne gbugbã si amanlui ile fei.

18

Kucukui Babilni ilu nlau

¹ Si anyii nŋu ñ ye amaleka mmu gɔ wa kita wa hai lele. Í ne yiiko nla nla, nɔ amboeε wa daana bari bari wa má inya si andunya fei. ² Í dɔ́ anu í ni, Babilni ilu nlau, í cuku, í cuku. Nsei í baa í je bii ku wai zii ŋa do bii ku manjii inei inɔ̀ko baa yooma fei. Yei laalɔ do yei sãmi fei í wa be. ³ À jò iluu í cuku si na iyi í jò dimi fei í dasi sakaraε ku ce. Sakaraεui í ye bei atɛ iyi wa cɪ ŋa iju. Í dasi amanlui andunya ŋa sakara ku ce do nŋu takaε aja, nɔ woo nya sɪai andunya ŋa à ce fia na amani nlaεu.

⁴ Nɔi ñ gbɔ ide ku fɔ gɔ má hai lele í ni, inje inem ŋa, i fita wa hai inɔ iluu, ku ba i maà na i ne ikpɛ́ si dulum dεε nɔ bɔne ŋa iyi á baa ku maà ba ŋe, ⁵ domi dulum dεεu í kã hee lele, nɔ Ilaaɔ́ kù gbεje laalɔ ŋa iyi í ce. ⁶ Bei í cea ine ŋa, i sãa beεbe ise gbeeji. Wahala iyi í dasi ine ŋa í sãa ikɔ minji. ⁷ Zaka bei í so araε

lele í wεε do ino didõ si amani nlaε, iηe mo i nyisie ijuukpã do ino ku fo zaka beεbe ηa. Wa ni si idεε, ñ wa n buba bei amanlu, n kù je jaaõ. Beεbe moi n kaa n ye ino ku fo pai. ⁸ Na nηu, bõne ikã ikã á baa si ajo akã. Bõne ηau wee, bõo do ino kufoi iku do ari. Nηu takae á joi mam mam, domi Aõ Lafεε iyi í kiitie í je ilu gbugbã.

⁹ Amanlui andunya ηa iyi à ce daa nkpo nkpo do abo à ce sakarau fei no à kpε amani nlaεu, aa na a kpata, aa cã buubuu na irie si waati iyi aa ye cuai ina iyi wa joou. ¹⁰ Aa leeki a jioε si na iyi í jò à waa ce njo ijuukpã iyi í baa, no aa ni, waiyooi, waiyooi, Babiloni ilu nla ilu gbugbã, si iso akai kiiti í jeε.

¹¹ Woo nya sia andunya ηa aa kpata do ino ku fo na irie, si na iyi í jò ine go kù waa ra iwò nηa má ¹² iyi í je wura do iso fufu, do kuta jiida ku ne fia ηa, do lege fufu ηa, do acõ fufu kù ne fia go do acõ iyi í je ti ilaalu do acõ iyi à ya ceò maṅgò bõnsue do acõ nkpa jiida. Ine go kù waa ra jii ku ne inunu jiida ilu fia má, do dimii mii ikã ikã iyi à ce do inyii jua walako do jii jiida wala do iso nkpa wala do iso wala do kuta fufu. ¹³ A kù waa ra fufui anyii jii iyi à ya kpe kaneli, do nyau aiye do tulare do ikpo ku dõ inunu iyi à ya kpe miru do ikpo dimi mmu go má, do vεε do ikpo do iyafu do bilee, do ketε ηa do angudã ηa, do aci do sareti nηa ηa, do aru ηa. ¹⁴ No woo nya sia ηau à sõ iluu à ni, mii jiida iyi ì bi ku je titeε fei wo í lεε, no amanie do mii ku siaε fei í nyεε, amane kaa yoõ má pai.

¹⁵ Woo nya sia ηau, aηa iyi à ce fia do saabui iluu aa leeki ku ji, aa maa kpata, a maa weewa na njo ijuukpã iyi í baau, ¹⁶ aa maa ni, waiyooi, irei ì gbõ

bōne iyi í ba ilu nlau ihē. Iluu í tako í yei bei abo iyi í ya we acō fūfū ku ne fia gə, do acō nkpa jiida do acō iyi í je ti ilaalu, nō í ya dasi wura si arae do kuta jiida ku ne fia ŋa, do lege fūfū ŋa. ¹⁷ Nō si isə akā amaniε fei í ce nfe.

Woo mu akəi inyi ŋau fei do woo ce icεε ŋa do ine ŋa iyi à wa inə akəi inyi ŋau fei hee do ine ŋa iyi à waa ba ije si inyi dūdū, à leekí à jìdε, ¹⁸ à waa dō anu iyi à ye cuai kujoi iluu à waa ni, ilu nla gə kù wεε bei iluu ihē má. ¹⁹ À waa kosi iri nŋa sãa à waa nyisiò inə ku fə nŋa. À waa kpata à dō anu à waa ni, waiyooi, irei ì gbə bōne iyi í ba ilu nlau ihē. Do saabui amaniεi ilu akəi inyi ŋa fei à ceò fia. Nō si isə akā, fei ndεε í kpəò bomma.

²⁰ Inε inei lele ŋa, i jè inə nŋe ku dō. Inε woo dasi naane ŋa mə do woo be ŋa do walii ŋa, i jè inə nŋe ku dō, si na iyi í jè Ilaađ í kiiti iluu í sã nŋe gbese.

²¹ Nŋi amaleka ilu gbugbã gə í so kuta nla bei alə gə í nyəə si inyi dūdū í ni, beεbe məi aa keke Babiloni ilu nlau do gbugbã nə a kaa yəə má pai. ²² A kaa gbə anu ku dōi məələ má bi titεε do woo kō iri ŋau do gaasia ŋau do woo fã kākākāki ŋau. A kaa ba woo ce icεi awə dimi ikā ikā má, a kaa gbə ibai alə iyi wa lələ má. ²³ A kaa ye inya kumái fitila be má, a kaa nə a gbə gelei abo titō do məkə titō. Woo nya s̄ae ŋai à ne gbugbã à re wo si andunyau ihē fei, nə ì dī ijui inei ilεu ihē fei do dobu dobuε.

²⁴ À nyisi ilui Babiloni ijuukpã si na iyi í jè à ye sie njei walii ŋa do ti woo dasi naane ŋa do njei ine ŋa iyi à kpa si andunyau ihē fei.

19

¹ Si anyii nŋu, ñ gbə ide ku fə gə bei anu ku dōi

zamaa ikpa lelei Aō í ni, ka saabu Ilaaō Lafēe nwa, nñui í faaba wa, í nō í ne amboe do gbugbã. ² Kiitie í je ntō, nō í te, domi í kiiti abo à ce sakara iyi í beje andunya fei do daa bututuε, nō í nyisie bōne si na iyi í jò í nikã njei woo ce icεε ηa. ³ Nō à dō anu má à waa ni, ka saabu Ilaaō Lafēe nwa. Cuai ilu nlau á maa bō lelei hee do ajō fei. ⁴ Nōi ine ngbo kñfia do mεε ηau do ilu hunde mεε ηau à σεεbata si wajui Ilaaō, nñu iyi wa buba si kitāi bommau à tōε à waa ni, ami, ka saabu Ilaaō Lafēe nwa.

Jingauí abōdōi Angudāu

⁵ Waati beεbei à gbō ide ku fō gō hai ikpa bi kitāi bommau í ni, i saabu Ilaaō Lafēe nwa, inε woo ce icεε ηa fei, inε iyi í waa ce njoe, keekeò nla. ⁶ Nō ñ gbō ide ku fō gō bei imui zamaa. Aa ni bei iri cuui inyi nla gōi walakō bei kulai iji. Ide ku fōu í ni, ka saabu Ilaaō, domi Ilaaō Lafēe nwa ilu gbugbã fei í je bomma. ⁷ I jò ka nyaanyi, ka wεεò inō didō. I jò ka saabu amboeε domi abōdōi Angudāu í to wa, mudēεu takae mō í tã sōlu. ⁸ À jò í dasi nyau fūfū wau wau ku ne beεεε iyi í má. Nyau ku ne beεεui í je kookoosu jiidai woo dasi naane ηa.

⁹ Nōi amalekau í sōm í ni, kō iyi ihē. Ilu inō didō ηai ine ηa iyi à kpe ku je bi ku ce abōdōi Angudāu. Nō í sōm má í ni, ideu ide ku fōi Ilaaō takaei.

¹⁰ Nōi ñ σεεbata ku ba n tōε, amma í ni, mà ce beεβε. Amu mō woo ce icεi bei awō do bei kpaasie ηa iyi à waa mu ide ntō iyi Jesu í nyisi wau. Tōō Ilaaō.

Ide ntō iyi Jesu í nyisi wau nñui í je icui idei walii fei.

Masa ilu aci fūfū

11 Si anyii n̄nu, n̄ ye lelei Aḥ í cī nḥ acī fūfū gḥ í faata wa. Ine iyi wa gūui à ya kpe ilu naane do ilu ntḥ. Si ntḥi í ya kiiti, beebe mḥi í ya ceḥ igū. 12 Ijué í yei bei amei ina, nḥ wa dasi fulai bomma nkpḥ si iriḥ. Nḥ à kḥ iri gḥ siḥ iyi inḥ gḥ kù mà bii kù jḥ n̄nu akā. 13 Wa dasi ibḥ gḥ iyi à mù do n̄jḥ. Iriḥi Idei Ilaaḥ. 14 Woo ce igūi lele n̄a à gū acī fūfū n̄a à waa tooḥ nḥ à waa dasi jaḥ fūfū ku nḥ beere iyi í má wau wau. 15 Taakuba didḥ gḥ wa fita wa hai si gelee iyi á jḥḥ dimii andunya n̄a igū. Si anyiḥ nḥ ku gbā n̄a do goloḥ isḥ nḥ ku fḥ inyii isoi j̄ii ndii rezḥḥ. Iyi be wa nyisi idḥḥkḥ n̄lai Ilaaḥ ilu gbugbā fei iyi á naa si inḥi andunya n̄a. 16 Si ibḥḥ do si itāḥ à kḥ iriḥ à ni, Amanlui amanlu n̄a do Lafḥḥi lafḥḥ n̄a.

17 Nḥ n̄ ye amaleka gḥ ma wa leekī si inunu. Nḥ í dḥ anu wa kpe yei n̄a iyi à waa fo hee lelei Aḥ fei wa ni, i naa i tḥḥḥ i jḥ jingau n̄lai Ilaaḥ n̄a. 18 I naa i jḥ in̄ai arai ilaalu n̄a do ti inḥ ngboi sooge n̄a do ti woo ce igū n̄a, do ti acī n̄a do masa n̄na n̄a, do in̄ai inḥ fei, hai aru hee do inḥ n̄a iyi à nḥ ara n̄na, keekeḥ n̄la.

19 N̄ḥi n̄ ye in̄ai sakou do amanlui andunya n̄a do woo ce igū n̄na n̄a, aḥa fei à tḥḥḥ ku ba a ce igū do inḥ iyi wa gū acīu do woo ce igūḥ n̄a. 20 N̄ḥi masau do woo ce igūḥ n̄a à mu in̄ai sakou do waliḥ ilu ibou aḥḥ, n̄nu iyi wa ce dobu dobu si wajui in̄ai sakou wo. Do dobu dobuui í dī ijui inḥ n̄a iyi à tako à nḥ nyindai in̄ai sakou nḥ à tḥḥ mii iyi à gbeu. À sasi aḥa minji fei si ina n̄la iyi wa jo do fainwitau n̄jaawḥ. 21 Nḥ masau í kpa woo ce igū n̄na n̄a do taakuba iyi wa fita wa hai si gelee. Nḥ yei fei í jḥ in̄a n̄na í yo.

Adō dubu

¹ Si anyii n̄ju, n̄ ye amaleka ḡo má wa kita wa hai lelei Aō, wa mu kileei isa hai n̄e k̄ōu do sesee nla ḡo. ² N̄oí í bata akandama, n̄jo iyi í w̄ēe hai tako tako, iyi í j̄e m̄birisi do Seetam, n̄o í d̄ūu do seseeu hee adō dubu. ³ N̄o í tale sīe in̄o isa n̄lau í s̄ak̄o sīe n̄o í ce nyinda ku ba ku māa d̄í ijui dimii in̄ei andunya n̄a má hee adō dubuu koo t̄āo. Si anyie à n̄e a c̄ūu n̄o a f̄ūu si waati keeke má.

⁴ N̄oí n̄ ye kit̄ai bomma ḡo n̄a n̄o in̄e n̄a à waa buba si. À na in̄e n̄a iyi à waa buba si n̄au yiiko a kiiti in̄e n̄a. N̄o n̄ ye in̄e n̄a iyi à bu iri n̄a na idei Ilaaō do si na iyi í j̄ò à j̄e sēed̄ai Jesu. An̄ai a k̄u t̄ōo in̄ai sakou hee má j̄e mii iyi à ḡbeu, n̄o a k̄u j̄e an̄a a n̄e nyindāe si ikpo n̄a wala si aw̄o n̄a. À dede hai si bal̄e n̄o à j̄e bomma do Kirisi aj̄o adō dubu. ⁵ Iyi bei í j̄e kudede sintei iku n̄a. Amma iku n̄a iyi à ḡbe a k̄u dede hai si bal̄e, í ḡbe hee adō dubuu koo k̄ō̄. ⁶ Ilu in̄o didō n̄ai in̄e n̄a iyi à wa si kudede sinteu. An̄ai à nya ik̄a na irii Ilaaō. Iku minjisiau k̄u n̄e ḡbugb̄a si n̄a má, amma aa maa j̄e woo weei Ilaaō n̄a do ti Kirisi, n̄o aa j̄e bomma do n̄ju adō dubu.

À j̄e Seetam iḡū

⁷ Bii adō dubuu í k̄ō aa j̄ò Seetam hai si piis̄ō̄e. ⁸ N̄o á fita koo d̄í ijui dimii in̄ei andunya n̄a fei, waato Ḡogu do Maḡogu *, n̄o ku t̄ōt̄ō n̄a a ce iḡū. Aa kp̄o bei s̄ai ac̄ii ido. ⁹ An̄ai à dede wa hai il̄e fei à naa à kaako gbodoi woo dasi naane n̄a do ilu iyi Ilaaō í biu. Amma ina í naa hai lele, n̄o an̄a fei à jo. ¹⁰ N̄oí à so Seetam, n̄ju iyi í d̄í ijui in̄e n̄au, à s̄osi ina nla

* **20:8** Ḡogu do Maḡogu Ezekiel̄i 38 do 39 í f̄o idēi Ḡogu do Maḡogu. Si afeu be, Ḡogu ilaalu, Maḡogu m̄o il̄ēi.

iyi wa jo do fainwitau, tengi bii à dasi iṅai sakou do walii ilu ibou wo. Bei aa ye ijuukpā nla nla dasāð idū hee do ajo fei.

Kiitii ankāanyi

¹¹ Si anyii nṅu, ṅoi n̄ ye kitāi bomma nla fūfū gɔ do inε iyi wa buba si antae. Nɔ̄ ilε do lele à sa hai wajue, nɔ̄ a kù ye gɔgɔ nṅa gɔ má. ¹² N̄oi n̄ ye iku ṅa, keekeð nla, à waa leekī si wajui kitāi bommau. Nɔ̄ à cí tia ṅa do tia gɔ iyi à ya ni tiai kuwεε. À kiiti iku ṅa si bei kookoosu nṅa iyi à kɔ si tia ṅau í to. ¹³ Waati beεbei tenku í sindo iku ṅa iyi à wa inɔ̄ε wa, nɔ̄ iku do bi ku wai iku ṅa à sindo iku nṅa ṅa iyi à waa mu wo. Aṅa fei à baa si kuwεε nɔ̄ à kiiti ṅa si bei kookoosu nṅa í to. ¹⁴ N̄oi à so iku do bi ku wai iku ṅau à dasi ina nla. Ina nlaui í je iku minjisia. ¹⁵ Inε baa yooma iyi a kù kɔ iriε si tiai kuwεεu à soo à dasi ina nla.

21

Lele tit̄s do ilε tit̄s

¹ Si anyii nṅu, n̄ ye lele tit̄s do ilε tit̄s. Lele nwo do ilε nwo ṅau a kù wεε má. Tenku mɔ̄ kù wεε má. ² Nɔ̄ n̄ ye ilu kumá iyi í je Zeruzalemu tit̄s í kita wa hai lelei Að. Í tã sɔ̄lu bei abo tit̄s iyi wa bɔ̄ mɔ̄kɔε ku ko. ³ Nɔ̄ n̄ gbɔ̄ ide ku fɔ̄ nla gɔ hai bi kitāi bommau í ni, nsei bi kuwai Ilaað í wεε do amanε ṅa. Ilaað á maa wεε do aṅa, nɔ̄ aa je inεε ṅa. Ilaað takae á wa si anini nṅa. ⁴ Á gbã cikāaju nṅa ṅa fei. Iku do inɔ̄ ku fɔ̄ε do kukpata do ara ku ro kaa wεε má, domi mii ndii tako ṅau fei í lɔ.

⁵ Waati beεbei inε iyi wa buba si kitāi bommau í ni, wee n̄ ce mii fei tit̄s. Nɔ̄ í s̄m í ni, kɔ iyi ih̄e domi idem ide ntɔ̄i, nɔ̄ í nε naanε. ⁶ Nɔ̄ í s̄m má í ni, fei

ndεε í tā. Inε kāma kù takom nō inε kāma kaa naa do anyim. Amui ñ je sintei mii fei do iri ku kpaε. Inε iyi agbe wa kpa fei an jò ku mō inyii isō hai ne fia ku sã. Nō inε iyi í mō inyiu fei á maa wεei. ⁷ Inε iyi í je igũ aa naa mii ηau be, nō an je Ilaađ Baabaε, nō ηηu mō ku je amam. ⁸ Amma inε ηa iyi à mǎngǎ do hai dasi naane ηa do woo ce laalo ηa do woo kpa inε ηa do woo ce sakara ηa, do woo ce dobu dobu ηa do woo tǎo iwē ηa do woo sǎ ibo ηa fei aa ba ikpē ηηa si ina nla iyi wa jo do fainwitau. Iyi bei í je iku minjisiau.

Zeruzalemu titō

⁹ Njoi amaleka mεεje ηa iyi à tako à waa mu fata mεεje ηa si bii bōne mεεje í wa siu, inε akã ηηa í naa í sōm í ni, naa wa n nyisie abo titō iyi Angudāu í so. ¹⁰ Hundei Ilaađ í naa sim nō amalekau í bōm si antai iri kuta nla gǎ. Í nyisim Zeruzalemu, ilu kumá iyi wa kita wa hai lelei Ađu. ¹¹ Wa daana do amboei Ilaađ bei kuta kusia jüida ku ne fia gǎ iyi à ya kpe zasipu, iyi í má bei digi. ¹² Nō bindi nla ku gboka gǎ í kaakoε. Í ne andε maateoji, nō amaleka maateoji gǎ ηa à waa degbe andε koofa ηau. Si andε koofa ηau í kǎ irii dimi maateoji inei Izireli ηau. ¹³ Gonta mεei bindiu fei í ne andε mεeta mεeta. Andε mεeta í wa ikpa nunui aε, mεeta mō í wa ikpa nunui daakǎ, nō mεeta mεeta í wa cingaa do cingaa. ¹⁴ À nyǎ icui bindii iluui do kuta maateoji. Si antaei à kǎ irii woo be maateoji Angudāu.

¹⁵ Amaleka iyi wa bam ide ku fǎu, wa mu goloji wura iyi í je mii ku wǎ ku ba ku wǎo iluu do koofae ηa do bindie. ¹⁶ Gontai iluu fei wa mungai, kucie do kusae fei akai. Amalekau í wǎa do golo ku wǎe.

Nō kusœ í ce dubu maateoji (12.000) si yaasei ile ku wā *. Bεεβε mōi kuciε do kugbokae. ¹⁷ Amalekau í wā bindiu nō sisimae í ce agbāawō cīō do ciiji do mεε (144). Í wāa do yaase bei amanε ηa mō à ya ce. ¹⁸ À ma bindiui do dimii kuta ku nε fia gō iyi à ya kpe zasipu nō à ma iluu takaei do wura alala iyi í má bei digi. ¹⁹ À nyō icui bindiui à ce boodaε do kuta kusīa ku nε fia gō ηa dimi ikā ikā, í nε ila ikā ikā. Kuta sinteui à ya kpe zasipu, minjisiaε mō safira, mεetasiaε agati, mεesiaε emεrodu, ²⁰ miusiaε saadonisi, mεefasiaε saadōni, mεεjesiaε kisoliti, mεεjōsiaε berili, mεesāsiaε topazi, mεewasiaε kisopazi, maatakāsiaε zasenti, maateejisiaε ametisi. ²¹ Nō à ce gamboi lege maateoji. Gambo akā fei à cooi do lege fūfū akā ku nε fia. Nō à ce kpāai iluu do wura alala iyi í má bei digi.

²² N kù ye bi kuwai Ilaaō si iluu si na iyi í jō Aō Lafēε ilu gbugbā fei do Angudāu, à wai bii fei. ²³ Iluu kù nε bukaatai inunu walakō cukpa iyi á máa inya, domi amboei Ilaaō wa má inya siε, nō Angudāu í je fitilaε. ²⁴ Dimii ile fei á maa nε si inya kumáε, nō amanlui ile ηa fei aa naaō amani nηa wa be. ²⁵ Koofai iluu á maa cīi waati kāma fei, domi idū kaa dū be má pai. ²⁶ Aa naaō amanii ile fei wa do beεεε si iluu. ²⁷ Amma mii riisi kāma kaa lō be. Bεεβε mōi inε iyi wa ce laalō do woo sō ibo a kaa lō be pai. Inε ηa iyi aa lō be, aηai à je inε ηa iyi à kō iri nηa si tiai Angudāu iyi í je tiai kuwεε.

---

* **21:16** dubu maateoji si yaasei ile ku wā Lambau í nε yaase gō. Kusœ í to kilo dubu minji do cīō minji (2.200).

22

¹ Si anyii n̄ju, amalekau í nyisim inyii ido iyi í ya na in̄e ɲa kuw̄εε. Inyiu wa daana bei digi n̄o wa cā wa hai si kitāi bommai Ilaaã do Angudāu. ² Wa cā si aninii kp̄āai iluu. J̄ii ndii kuw̄εε wa leek̄i si ice do icei idou. Í ya so tuuba maateeji si ad̄o akā, gbakā akā si cukpa baa yooma fei. À ya ce iw̄o do wuai j̄ii n̄ou a faabað dimii andunya fei. ³ Ilaaã kaa ceekpe in̄e ḡo má.

Kitāi bommai Ilaaã do ti Angudāu í wa be, n̄o woo ce icei Ilaaã ɲau aa maa t̄oε. ⁴ Aa ye wajuε, n̄o á k̄o iriε si ikpo ɲa. ⁵ Idū kaa ya dū be. A kaa n̄e bukaatai inya kumáí fitila walak̄o ti inunu, domi Aã Laf̄ēi í j̄e inya kumá ɲa. Aa n̄o a j̄e bomma hee do aj̄o fei.

Kubaaí Jesu

⁶ N̄j̄oi amalekau í s̄m í ni, ideu ih̄ē ide nt̄oi, í n̄o í n̄e naane. Aã Laf̄ēε, n̄ju iyi í gb̄a walii ɲau, í be amalekaε wa bi woo ce iceε ɲa ku s̄o ɲa mii iyi á ce bii í k̄oosi.

⁷ N̄j̄oi Jesu í ni, wee, an nyi wa kaa kpe. Ilu in̄o did̄oi in̄e iyi wa jirima ide iyi à ce waliie si tiau ih̄ē.

⁸ Amu Zāa n̄ gb̄o ideu ih̄ē, n̄o n̄ ye mii ɲau. Iyi n̄ gb̄o n̄o n̄ ȳo n̄ t̄a, ɲ̄oi n̄ seebata si wajui amaleka iyi í nyisim fei nd̄εeu ku ba n̄ t̄oε. ⁹ Amma í s̄m í ni, maà ce beεbe. Amu m̄o woo ce icei bei aw̄o do bei walii kpaasie ɲa do bei in̄e ɲa iyi à waa jirima idei tiau ih̄ē fei. T̄o Ilaaã. ¹⁰ N̄j̄oi í ni má, maà ti i singaa in̄e ɲa ide walii iyi à k̄o si tiau ih̄ē domi waati í maai wa ku ce. ¹¹ In̄e iyi wa ce laal̄o ku hanya ku maa ce laal̄oε, in̄e m̄o iyi wa ce daa s̄ami ku hanya ku maa ce daa s̄amiε. In̄e m̄o iyi wa ce j̄iida ku hanya ku maa

ce jiidæ, inε mɔ iyi í jε inε kuma ku jè ku má ku maa koo.

¹² Jesu í ni, wee n kaa n kpεε n nyi wa. An naað ò riba wa n sãað inε fei si beí icεε í to. ¹³ Amui ò jε iriò isε. Inε kãma kù takom ò inε kãma kaa naa do anyim. Amui ò jε sintei mii fei do iri ku kpæ.

¹⁴ Iu inɔ didɔ òai inε òa iyi kuwεε òa í má beí nyau iyi à fɔ sãa sãa, ku ba a ba kpãa a jε isoi jii ndii kuwεεu ò a lɔ inɔ iluu hai do andεε. ¹⁵ Amma woo ce laalɔ òa anyii iluui aa wa do woo ce dobu dobu òa do woo ce sakara òa do woo kpa inε òa do woo tɔ iwē òa do inε òa iyi à bi ibo òa à ya maa sɔ ibou fei.

¹⁶ Amu Jesu, amui ò bε òjε amalekam wa ku sɔ igbei inεm òa fei ideu ihē. Amui ò jε tɔkui Davidi, ò ò jε andaiyai amεεjuuma iyi wa má inya.

¹⁷ Hundei Ilaaɔ do abo titɔ à fɔ à waa ni, naa wa, Lafēε Jesu.

Inε iyi wa gbɔ ideu fei òjε mɔ ku ni ku naa wa.

Inε iyi agbε wa kpa ku naa wa, inε mɔ iyi í bi inyi iyi í ya na inε òa kuwεε ku naa ku gba, kù nε ku sã.

Iri ku kpai ide

¹⁸ Amu Zāa, ide iyi ò wa n sɔ inε baa yooma iyi wa gbɔ ideí tiai waliuu ihē wee, bii inε gɔ í kɔɔsi ide gɔ si antai iyi à kɔ si tiau ihē, Ilaaɔ á kɔɔsi ijuukpãí lafēε do bɔñε òa iyi à kɔ si tiau. ¹⁹ Bεεbε mɔi inε iyi í kaye ide gɔ hai si tiai ideí waliuu ihē, Ilaaɔ á kɔ lafēε ikpēi isoi jii ndii kuwεε do ilu kumá iyi à sisi yaaseε si tiau ihē.

²⁰ Jesu, òjε iyi í fɔ ideu ihē fei í jilɔ do naanε, í ni, bεεbei an nyi wa kaa kpε.

Òa amu Zāa ò jε ò ni, ami, naa wa Lafēε Jesu.

²¹ Didɔí Lafēε Jesu ku wεε do inεε òa fei. Ami.

Akabuu Titõi Idei Ilaa **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaa

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282